

Handwritten scribble

Handwritten scribble

Raad imod all Bekymring/

Eller:

En liden Tractat

Om

Sindets For

nøpelse/

Udi hvad Tilstand mand er.

Meget beqvem udi disse onde
og vanskelige Tider.

Beskreuet paa Engelsk af Joseph Hal/
fordum Biskop til Norwicz udi Engeland/
Dennem til beste/ paa Danske udsat/ som
sege efter den Jordiske Mangel og Timelig Bes-
kymring ved Vandelige Trost at formilde/ og
Sindet at tilfreds stille.

Phil. 4. v. II. 12.

Jeg haver lært/ i hvad Tilstand jeg er/ at være
fornøyet; Jeg veed at være ringe/ og jeg veed
at være overflodig: Allevegne/ og udi alting er
jeg underviist/ baade at være mæt/ og at være
hungrig/ baade at have overflodig og at fattis.

Bed og Tro.

Tryckt af Billads Jersin/ Univ. Bogtrycker.
Og findis hos hannem tilkiøbs,

10

Portalen til Læseren.

Siælens eller Sindets Fornøvelse /
at være det rette/eeniste og nyper-
ste Gode/ det samtyckte gjerne
alle Mennisker / men hvor mand
den skal søge / og hvor den er at
finde/ derom er adskillige Meentinger/ hvil-
ket Menniskens Stærninger og Idrætter
nocksom udvise.

De allerfleeste / og end de som mand holder
for de viffeste / søge daarligen dertis Sinds
Fornøvelse udi Timelige og Verdslige Ting/
saa som er/ Guds og Rigdom/ Ære og Vel-
de / og alle slags Verdslige Vellyst. Hvor
flemteligen de finde sig bedragne/ staar læt til
at bevise / og kunde med utallige Exempler
klart for Ønen stillis / dersom mand icke
søgte Vitløstighed at forbi gaa. Men kort
at sige / da kand Rigdom icke fornøye Sin-
det / fordi den forhvervis med stor Møde og
Arbeyde / og tit med ulovlige Middell ad-
spørgis / den besiddis med Uro og Frygt /
og mistis med stoer Bekymring og Smer-
te/

te / saa kand og all Verdens Guds ick for-
 tage en Times Uroe / som os ret til gavn
 trycker. Ere og Høyhed / kand og ick til-
 fude fornøye Sindet / fordi / at all Bær-
 dighed staaer i Lyckens Haand / som lige saa
 tit uddeeler Høyheden til dem / som ere det
 mindst værd / som den igien nedstyrter dem
 den haver ophøyet / naar de mindst tæncke
 der paa; Der til med ere der saa / eller in-
 gen / som lade sig nøye med deris høye Lycke /
 den Stund de den nyde / men enten bemø-
 de sig self med at klaufre høyere op / eller og
 de ere beladde med Frygt for at deris nær-
 værende Lycksalige Stand ick skal blive
 varig; Og altid er der nogen Besværting
 hos deris Høyhed / som gjør dennem den
 saa tung og u-rolig / at de ick der ved kunde
 findis fornøede. Kand Rigdom og Ere
 ick fornøye Meenniskene / da kand meget
 mindre nogen anden Verdslig Belyst / som
 hører Legemet egentlig til / og ick Siælen /
 gjøre Livet lycksaligt; Thi Belysten er
 det / som forkræncker Legemet / forfører
 Siælen / forblinder Fornuften / og er den
 nærmeste Aarsag til alt Ondt. All anden
 Glædsckab som Verden giver / og er i sig self
 ufuldkommen / ubestandig og u-vis.

Saa

Saa faar derfor den rette Sinds Fornøelse at siges udi det / som udi sig self er got / som Mennisket kand have indvortis udi sig self / og icke tør søge uden for sig / som kand forhvervis ved lovlige Middel / som kand besiddis med Rolighed / og som ingen Frygt eller Fare kand betage nogen.

Saadan bestandig og fuldkommen god Sinds Fornøelse / udi alle slags Tilstand / erlangis alleene ved det mand kommer nær til Gud / og beslitter sig paa alt det Gud liigt er; Det lærer Christus os / der hand siger: Kommer til mig / alle som arbejnde og ere besværede / og jeg vil gjøre eder Hvile. Item: Tager mit Nag paa eder / og lærer af mig / thi jeg er sagtmodig og ydmyg / saa skulle I finde Hvile for eders Stæle. Udi disse korte Ord lærts os / hvilcken den rette Sinds Fornøelse er / nemlig den Hvile som Gud forarbejder / som er self den / der legger os en Byrde (eller et Kors) paa daglig / saa og den / som self lætter og borttager den Byrde hand haver paalagt: Hvilcken vi derfor dristelig / efter Davids Formaning udi Psalmen den 55. maa kaste paa Herren / som skal sørge for os / hielp / trøste / og styrcke os. Paa hannem derfor maa

vi kaste all den Byrde (eller det Kors) vi ere
 beladde med / det være sig / enten vor Kalds
 Byrde / (udi hvilcket hand skal give os
 Strucke til / at forrette det som siunis os for
 vanskeligt / naar vi ellers / af hannem kal-
 dede / for alting søge hans Ravnis 2 Ere / og
 voris Næstis beste /) eller Raars og Mod-
 gangs Byrde; Hvilcken / efterdi hand os til
 Nytte paalegger / skal hand og vide at gjøre
 den Ende der paa / som os self gavnligst
 kand være / og icke der udi skal lade os fristis
 over Formuen. Den haardeste og vanske-
 ligste Byrde / som vi ere beladde med / som
 er Synden / der gaar over voris Hovet / og
 visselig er os en svar Byrde / den kunde vi
 dog iligemaade kaste paa voris Immanuel/
 Gud med os / det Guds Lam / som haver
 baaret Verdens Synder; Hand som haver
 Naaget voris Synder til Korset / hand skal
 icke lade os vansinægte under deris Byrde:
 Men der udi fornemlig fuldkonite det / som
 hand udi disse andragne Ord lover / at hand
 vil gjøre os Hvile / som besværede og belad-
 de søge til hannem om Hielp og Raad / imod
 alt det som os trycker og trænger. Did hen
 haver alle Guds Born søgt om Lædskelse
 og Bederqvægelse / som af nogen deris
 Byrde

Byrde eller Nød fandt sig udmattet; Og det er den sted som ingen lader Trostløs fra sig. Ingen Modgang er heller saa besverlig i Verden / hvis Beesthed jo ved Guds kraftige Forarbejdelse kand betagts og sødglørlig. Det bevistis med Exempler; Det lærer Forsarenhed; Og ved hvad Middeler hand saadant vircker / der om underretter os udi den liden / dog gyldene Tractat / den / som samme Konst ret vel haver udstuderet og øvet / som er / Joseph Hall / Biscop til Northwich udi Engeland / fordm udi største Ære og Velstand udi sit Fæderneland / nu udi den almindelige Ildsvaade / som der udi saa megen Ulycke haver forarsaget / og saa bedrevet sit Hæderlige Biscops-Embedde / sit Gods og Formue / Ære og Værdighed; plaget med Fængsel og anden Forfølgelse; Hvilcken her om overlader os mange herlige og nyttige recepter og composita / efter Guds Ords Aaleding beridde / af denne fornemme Autore self forsøgte / og gode befundne / hvilcke / der som vi ret ville bruge / skulle vi befinde / de hos os skulle have den samme Kraft og Udretning / som hans mangfoldige herlige Skrifter vidne / de hos hannem ha-

ve forarsaget: Nemlig/ at vi/ udi hvad som heldst Tilstand det være kand / skulle kunde være fornøiede / og finde den rette Stædens Hvile/ som all Regemlig Brøst kand sødgtøre og formilde: Den GUD os efter sine naaderige Forjættelser forleene / Amen.

JOSEPH HALS

Fortale til den Christelig Læser.

Raade og Fred.

Hvad kand komme bedre tilspas / naar all Verden er Syg af Bekymring / end at meddeele Raad og Middel / hvor ved mand Sindets Fornøielse kand erlange? Maa skee / den Syge vil tæncke / Tiden at være ilde ramt for Docterens Cur / midt udi den heftige Sygdom. Men udi det Tilfald faar vi at giøre hvad vi kand. Jeg bekiender / jeg hafde heller vildet bie / indtil denne Paroxysmus var lykkelig overstaaen / at naar humeurerne saa lit var sættet / jeg da kunde have det Haab / at denne Medicin bedre og lykkeligere kunde

ope-

operere Men Endeel min Alder / og Strø-
 belighed / som gjør at jeg fortviler om at
 overlesve denne Meenighedens Svaghed:
 Og Endeel mit eget Lycke og Meening/
 som er tvært imod det som almindelig hol-
 dis for om den beqvemme Tid / til Raad
 at bruge / haver nu givet mig i Sinde / disse
 nyttige og brugelige Middeler at foreskri-
 ve. Gud er mit Bidne til / at jeg skriver
 dette udi min store Bedrøvelse / (hvilcken at
 opregne / jeg holder det ufornoden / andre
 udi Verden at besvære) som den der mee-
 ner at gjøre mig self til min egen Patient /
 og self at bruge de Middeler som foreskriver
 andre; Og som een der ved Guds Aands
 Kraftige Virkning udi mig / Arbejder
 paa / at finde mit Hierte ret beskicket og
 danned paa saadan hellig Maneer / jeg øn-
 sker og tilraader enhver Christen Stæl /
 der som der er ingen anden Raad til / end vi
 jo endelig skulle plagis med det verste af alle
 slags udvortis Bekymringer / da skal det
 dog være en Lycksalighed / om vi kunde fin-
 de indvortis Fred udi voris egen Barm:
 Hvilcket kand skee om vi kunde forlige os
 self med voris fortørnede Gud / og saaledis
 stille voris Sind tilfreds / at vi med Taal-

CAP. I.

Hvor hyperlig Sindets Fornøyelse
er / og hvor den er at bekomme

Er der nogen Lycksalighed at finde paa
Jorden / da bestaar den i det som vi
kalde Sindets Fornøyelse: Det er et
Blomster som groer icke udi en hver Have:
Den store Hedningens Doctor / hand siger
os at hand hafde den; Jeg haver lært (siger
hand) i hvad Tilstand jeg er / der med at væ-
fornøyet; Jeg veed / siger hand at være
ringe / og jeg veed at være overflodig; See/
hand kunde intet have vist denne Leidsse / uden
hand hafde lært den; Og hand kunde icke
hafde lært den af nogen anden / end af hans
Mester udi Himelen. Hvad for et Anstigt
den Verdslig Philosophia kand sætte der
paa / da kand dens Lærdom aldrig naae saa
viit. Aldrig kunde den lærde Samaliel / ved
hvis Fodder hand sad / have lærdt denne
Konst. Ney / hand lærde den / siden hand
var bleven en Christen; nu underviser hand
andre der om. Som det siunis / da er den-
ne

ne Sindens Fornørelse en ret gudelig
Kunst / hvilcken erlangis udi Christi Skole /
hvilcken / Hvem som helst den haver lærdt /
hand haver alleerede nogen Trin til Him-
melen / og hand veed hvorledis hand kand
være lycksalig baade i Fattigdom og udi
Overflodighed.

CAP. II.

Hvorledis denne Sindets Fornøvel-
se skal øvvis / baade udi ond og
god Tilstand.

Mennisket er af Naturen tilbønelig til
at klage sig; Vi vide icke self hvad vi
ville have / og naar vi have noget / da vide
vi icke at lade os det befalde. Vi ville være
Lycksalige / men vi ville icke døe; Vi ville
lefve længe / men vi ville icke blive gamle;
Vi ville vel være ret skickede og dannede /
men vi ville icke reffis med Korffet; Vi ere
lade til at arbejnde / og vi blive leede af /
intet at gøre; Vi have ingen Lyst til at be-
væge os / og vi befinde det dog leedsomeligt
at sidde længe stille; Vi have icke Sind til
at forlade vor Seng / og vi holde det dog for
en slags Svadom at ligge længe; Vi ville
giftis / men vi ville icke besværis med Hus-
hol-

holdingens Omhyggelighed; Naar vi engang ere blefne gifte / saa ønske vi / vi vare blefne alleene. Derfor vare vi icke komne til en ringe Fuldkommenhed / dersom Naaden saa viit var bleven Mester over Naturen / at vi kunde være tilfreds med hvad Tilstand vi vare udi.

Hvad for en Vind der blæser / da veed den kloge Skipper saaledis at vende sine Sejler / at hand kand gjøre sig den til nytte. Det vortis Tilstand er her saa under skeedlig / det giver os ogsaa Aarsage til / paa adskillige Maade og Maneer at øve denne Sindets Fornøielse. Jeg kand icke laste deris Forsæt / som ønske sig en middelmaadig Tilstand imellem Fattigdom og Overflødighed / og veed at være fri fra den Ubelysighed som følger med begge Extremiteter. Den Visse Salomon var ved det Sind: Derfor siger hand / Prov. 30. Gif mig hvercken Fattigdom eller Rigdom / men gif mig min beskillede Deel til min Føde; See / hand som hafde alting / hand vilde heller kun have nock; Og dersom der er nogen Tilstand udi dette Lifs / udi hvilcken mand kand være fornøyet / da er det sandelig denne / Sen. de Tranq; efter dens Dom og Meening som
 var

var den viiseste iblandt alle Hedninge. Men
 efterdi saa at denne maade kand besværlig
 ramnis af noget Menniske / da er det be-
 quemmere for os at ønske og tæncke paa /
 end at forhaabe: Den rette Visdom maa
 lære os saaledis at skicke og danne os self / at
 vi kunde være duelige til at tage imod den
 Urolighed og Fare / som findis hos / enten
 at have for meget eller for lidt / og de Udret-
 ninger / som kand icke andet end følge der
 paa / udi dette voris dødelig Lifs Løb. Og
 sandelig / vi skulle befinde / at begge Extre-
 miteter staa Siælens gode Temperament
 imod. Lycksalighed og Medgang kand lige
 saa vel giøre os ilde beskickede / som Kaars
 og Modgang. Soelstin er en Vandrings-
 Mand jo saa besværlig / som enten Blæst el-
 ler Regn; Jeg veed icke hvilket der er besvæ-
 ligt at skicke sig udi / enten Modgang eller
 Medgang; og enten mand er meest besvæ-
 ret med en stædig Hest / eller med den som er
 træet. Vi ville begynde paa det som Natu-
 ren er vant til at holde for meest vanskeligt /
 og besværligst at practicere for dem som
 skulle lære det: Vi maa forsøge at lære den
 tungeste Leidsse først. Og derfor ville vi først
 lære

lære / hvorledis mand skal stikke sig udi at
fattis.

CAP. III.

Mange bide icke hvorledis de skulle
stikke sig udi at fattis.

Runde vi lære Menniskene hvad de skulle
gøre / at de intet kunde fattis / da skulle
vi vel faa Discipler nock ; Et hvert Menniske
 søger efter at have noget / og hader at fattis :
Runde vi give et Antidotum ind med Fattig=
dom / det vilde blive holdet alt for kosteligt ;
Hvi skulle vi nu icke kunde lære Menniske=
ne denne samme Leidsse ? H Erren er min
Hyrde / siger David Ps. 23. derfor kand mig
intet fattis ; Og meget herligen siger hand :
Psal. 34. Frygter H Erren / I som ere hans
Helligae. Thi de som frygte hannem / have
ingen Brøst ; De unge Løver skulle mangle
og hungre / men de som frygte H Erren /
skulle icke have Mangel paa noget God. Nu
er Gud trofast ; og alle Mennisker ere Løg=
nere. Sandelig / dersom os fattedis icke
Guds Frygt / en fast Tillid til hannem / og
Flid at søge til hannem med en god Sam=
vittighed / da skulle hand / hvis Jorden er og
alt hvad der er paa / icke taale / at voris om=
hyg

hyggelig Flid skulle blifve til forgiets. Men efterdi hans viise Forsiun befinder det bedre for os / at blive holdet noget kort udi voris Verdslig Tilstand / (saa som den beste Docter / og tit seer det for got an / for voris Le-gemis Helbreds skyld / at lade os faste /) da er det vel værd at lære / hvorledis mand skal skicke sig i at fattis; For der ere mange som fattis / og vide dog icke at skicke sig der udi / og derfor gør deris Nød det saa / at de baade fortørne Gud / og ere Uelendige:

Der ere de / som ere Fattige / og Hoffmodtge / Eccl. 25. hvilcket er en af Vitsmandens tre Bederstyggheder. Daarlige vare og de af Laodicea / som meente sig self at være rige / have oberflodig Guds / og intet at fattis; og de vare dog Uelendige / Uhycksalte / Fattige / Blinde / og Nøgne; Disse viste icke at skicke sig i at fattis / deris Hierter vare alt for høye / for deris Bung; Og sandelig enddog Hoffærdighed er altid led og hæslig / saa lader den dog ingensteds saa ilde / som hos refne Klæder.

Der ere de der ere fattige / og afgunstige; og see med et ont Øye til andre / som lide bedre end de / og den Lyde sandelig er gemeener udi Leerhuse / end udi store Balladher. Hvor
skæft

skleest Betleren seer der til / naar hans Naboe
 faar en bedre Almisse end hand? og knurrer
 over alt det som falder omkring hannem /
 hand er ilde fornøyet med den Gave hand
 faar / fordi hans Næste haver meere; hand
 med den ufornøvelige Daglønere seer skleest /
 fordi hans Herre er god; Saadanne vide
 icke ræet at fattis.

Der ere og de som ere meget mistroftige
 naar de fattis / og afmale den Almægtigis
 naadefulde Forsiun / efter deris Fornuftis
 Begrib / saasom den Samaritaniske Rid-
 der / der hand udi den store Hungers Nød /
 som Samaria var betrængt med / hørde
 Propheten tale om den hastig Overflodig-
 hed der skulde blive; da siger hand: See /
 dersom HErren vilde giøre Vinduer paa
 Himmelen / 2. Reg. 7. da kunde det dog
 icke skee.

Der ere og de som ere meget utaalmodige
 naar de fattis / og knurre mod det Gud ud-
 bytter til dem / og saa ved deris uformu-
 somme Brede / gjøre sig selv vüidere skyldig
 til / at deris Elendighed skal blive meere
 forøget; saasom den betrængte Israels
 Konge / der hand var fortvillet for den store
 Hungers Nød / da siger hand: 2. Reg. 6.

B

See/

See / dette Onde er af H Erren / hvad skulde jeg længer haabe paa haanem? Saadane ere og disse Ulycksaltige / hvilke / der den fjerde Engel hafde udest sin Staal paa Solen / og de da bleve stegte af stoer Heede / da lastede de Gud i Himmelen / Apoc. 16. Iblandt det slags vare og saa Jonæ syndefulde Knurre: Sandelig / naar jeg seer den fattige Orm / som var krøben udaf sin kaalde Hule af Jorden / hvorudi den hafde sin Boelig / som ni blef stungen af Soelens Straaler / og derfor ligge og krumpe sig paa den bare Jord / vendendis sig alle vegne til forgiets / efterdi den fandt ick saa meget som et Lof / der kunde give den Skygge / da kand jeg ick andet end tæncke paa denne knurrende Prophete / hvilken der hand fattedis hans Græskars Beskyttelse / Jon. 4. og derfor blef brændt af Solens strenge Heede / da saae vredelig op til Soelen / som hannem smertede / og torde sige til den Gud / som hafde gjort den: Jeg gjør ret jeg bliver vred indtil Døden.

Endelig / ere der og de / der er fattige og ved deris Mangel lade sig tilskynde til at bruge ulovlige Midler: Den Fare derfor / forarsagede Agur / Jaclab Søn / at bede
om

om befrielse fra Fattigdom: paa det jeg ick/
siger hand / om sig self fattig / skulde stæle /
Prov. 30. og forgribe mig paa Guds Navn /
i det jeg forseer mig.

CAP. IV.

Hvilcke de ere der vide at sticke
sig udi at fattis.

Disse / og kand skee fleere / fattis / og maa
fattis / men mestendeel gøre de det paa
den Maneer / at de ick vide at sticke sig der
udi. Det er en Konst / ret at omgaaes med
denne Mangel / den vide de ick. De alle-
ne vide at sticke sig udi denne Mangel / der
have lært at danne derts Sind efter derts
Bilkor. Ligesom en konstig Musikant / der
veed at sætte sine Strengge en Tone lavere /
naar Nøden det udkræver; Eller som en
flog Spagiricus, der veed at gøre Heedens
liden og stor udi hans Distilleer-Dyn / efter-
som Fornødenhed det udkræver. Disse naar
de maa fornødis / kand bukke sig med Nø-
dmyghed; Ligesom et artig Roer / hvilket
naar Vinden blæser stift paa det / giver det
sig til alle sider. Disse / som med en ydmyg
Lyndighed kunde legge dem self ned for den
Almægtigstis Fodder / og sticke derts Mund

i Støvet / som kunde med Taalmodighed
 bukke deris Hals under den Allmægtigstis
 Nag / og kunde sige med Propheten: San-
 delig / det er min Byrde / jeg maa bære den.
 Disse / som kunde lee udi deris Bedrøvelse /
 og glæde sig udi deris Forfølgelse / og stunge
 udi Fængselet / med Paulo og Sila / midt
 om Midnatstid. Endelig kunde og disse for-
 milde deris Elendighed / i det de holde sig
 den for en Baade / og er dis rigere / jo meere
 dem fattis; blive forbedrede ved det Ende
 dem tilslaaits / og styrkede ved deris Skro-
 belighed / saa de sikkerlig kunde sige til den
 Allmægtige: Jeg forstaar og kiender / at du
 af idel Trofasthed haver hiem søgt mig med
 Rotstet: Aldrig kunde de blive til saa puur
 en Metal / uden de hafde været under dens
 Haand / som demnem prøvede og reensede.
 Aldrig kunde de blevet kiendt for saa gode
 og raadige Børn / hafde de icke blevet hol-
 det under Riiset. Disse ere de / der vide at
 fattis og at være ringe / og have retteligen
 lært at være fornøyet med de ringeste Bil-
 kor; Hvilcken Lycksalighed at vi kunde er-
 lange / da udfrævis der til:

1. Nogle visse Betænkninger.

2. Nog.

2. Noгле særdeeltis Dispositiones eller Forberedelser udi Sindet.
3. Noгле bestandige Resolutiones, og Forsæt.

Disse trende Parter skulle være ligesom Grunden / eller Reguler, hvor efter den-
ne Ypperlige Kunst / Sindets Fornøielse /
skal rettis.

CAP. V.

Betænkende om dette Livs og alle
Jordiske Tings Ubestandighed.

Det første Betænkende skal være / at vi
Dret tilfulde overveie alle Jordiske
Tings Værd / hvilecke en viss Christen uden
tvil ick andet Land / end sætte en meget ringe
Priis paa / udi henseende: Først / til det /
at vi saa hastig gaa forbi / og vare saa stak-
ket; For det Andet / at de ere ick kraftige
noct til at fornøye Mennisket; Og for det
Tredie / at de nydis og brugis med saa stor
Sare:

Det beste mand Land holde dem for at
være / det er / af en glas-agtig Materie /
hvilecken / jo finere den er / jo skrøbeligere er
den / og dis snarere brydis; Ja hvad er det
andet / end ligesom de Bobeler / Børn af

Spyt og Sæbe blendt tilhobe / pleye at
 oppblæse af deris Balmødestaler; hvilcke siu-
 nis dem meget skionne / for de adskillige Far-
 vers skyld de lade sig see med / men i det de
 flybe op i Bæyret / da forsvinde de med det
 samme. Der er ingen anden Raad til / en-
 ten maa de forlade os / eller vi maa forlade
 dem. Vel maa vi siige med Psalmisten / saa
 som Campianus og sigis ofte at have haft det
 samme udi Munden: Min Siæl er idellig i
 min Haand / og hvem veed om den icke vil
 fare ud udi det næste Vandedræt? Hvor
 mange have luctt deris Øyne til en sund
 Søfn / hvilcke igien ere opvognede udi den
 anden Verden; Vi sætte voris Regenskab
 alt for langt et Maal for / naar vi regne til/
 at voris Lif kunde vare i syv Aar / en kortere
 Tid vil havis udi agt / efterdi vi befinde halft
 saa lang Tid at have ryddet fem Keyserer og
 fem Paver af Benen / hvem kand forsicke
 sig self om / at lefve det Øyeblik? Det er
 voris store Skrøbelighed / om vi give icke
 agt paa hver Dag / som paa den der skulde
 være voris sidste. Hvi skulle vi holde os for
 at være udi bedre Tilstand / end det udval-
 Redskab / som alvorligen bekræftede sig at
 døe dagligen? Hvad var for et uselt Klages-
 maall

maal / af den store Jødernis overvindere
Tito Vespasiano / der hand maatte legge sit
Hovet ned paa den syge Seng / at hand da
flageligen beskyldte Himelen / fordi hand
maatte døe / og hafde ick fortient det;
Hand burde at have holdt det for skyld nock /
at hand var et Menneske / og hand derfor ved
Naturens Dom og Sentenz var fordømt /
Jeg veed ick enten til at lefve / eller døe:

Sandelig / vi kunde ick kaste voris Dyne
paa nogen Ting / som jo erindrer os om vo-
ris Strøbelighed. Alle voris Med-Creatu-
rer døe for vore Dyen og hos os: Dagen
doer ved Nattens komme; Træer og alle
andre Planter paa Jorden / døe een slags
Død udi Høsten; Alles voris fælleds Mo-
der / Jorden / sinis ligesom død om Vin-
teren; Men om end Dødens Engel (som
Jøderne kalde hannem) giver os nogen Re-
spit / O! hvor lættelig overlefve vi dennem /
som skulle være os til Hielp og Trøst? Der
som Døden tager os ick fra dennem / O
hvor mange tusinde Widdler ere der af fiend-
lig Tilfald / der kand berøve os dennem! Den
som var den ypperste Mand mod Osten /
hand blef inden faa Dage et Spetackel /
og ligesom et Ordsprock / for hans Fattidom /
hvil-

hvilket stedse siden er bleven ved / og endnu vel varer indtil Verdens ende / at mand siger / saa fattig som Job.

Den herlige Jordans Eng / hvilken var om Natten som Herrens Have. / blef om Morgenen skult med Ild / Salt og Svogel; Gen. 15. Vilt du lade dine Øve flyve hen til det som intet er? siger den Blise Salomon: Rigdom / sandelig / gør sig selv Vinger / og flyer bort som en Ørn mod Himmelen: Dersom vi og med voris Begierligheds Vinger ville flyve efter / da er den meget gesvinde udi sin Flugt / til at udstrippe os / og forlade os icke mindre elendige / der vi miste Rigdommen som vi efterstræbede / end vi vare fyrige til at søge den.

Saa er det og med all Verdslig Ære hvad er den andet / end idel Skugge? naar den sidste Sky er forbi / saa er det intet meere kiendt hvor den var: Den samme Soel / som saae Haman tilbeden udi det Persiske Hof / ligesom en Jordiske Gud / saae hannem ogsaa henge og hvippe hid og did i Gallien som en ringe Ørn. Vilde vi see til den store og meget ypperlige Cleopatram / som skinde af megen Mavestet og Herlighed udi Egypten? Saa skulle vi kun og blive lidet

staa-

staaende / da skulle vi siden see hende liggende udi Støvet / og hendis tvende Børn / som hun af stor Stolthed kaldte Soelen og Maanen / dreven som elendige Fanger / for dens Bogh som hende hafde overvunden. Naar et Menneske er i Ære / siger Psalmsken / da er det icke varigt / hans Størthed (som den der er meere skrøbelig end hand) deer ofte / og bliver begravet færend hand / og lader hannem lefvendis tilbage / til sin egen Skam og Forhaanelse.

Det var læt for den fangen Første at gifve agt paa hans Overvinderis Boghful / hvorledis et Hulfil gick op / i det / det andet gick ned / og det med saadan en hastig B. vegelse / at Nyet ueppe kunde agte det.

Vel maa vi derfor sige om Ære og Bærdighed / som Ludovicus Vives sagde om den Scholastiske Theologia / at dens Grundvold er Røg: den er bygget paa Smøg / hvorledis kand den da blive fri fra at forsvinde?

Saa er det og med Skønheden / hvad er den andet / end en Farve / som af Naturen er strøgen uden paa Skindet / hvilken er snart afstoed med en liden Sygdom? Hvad er den andet / end et smugt Blomster / som falder af saa snart som Frugten er færdig at

følge der paa; eller og som visner saa snart
 Solens Glands stikker paa det / ogsaa fal-
 der af; Hand som havde Ballet iblandt tu-
 sind Ansigter / kunde dog sige / Enstighed
 og Deylighed at være intet / og forfæ-
 ngelst.

Endelig / hvad sig Legemens Styrcke be-
 langer / da om mand end kunde beholde den
 til Alderdom / O hvor snart kommer den paa
 os / førend vi blive det var ! hvor krymper da
 Røddet / og løsnis Seenerne / og Leedene
 blive lamme ! Der Milo saae til hans Arme /
 som tilforn havde været saa fast en Hud
 paa / og de nu vare blefne saa smale og
 krumpne / da lod hand Taare falde / og der-
 med lod meere Sindets Skrøbelighed betee
 hos sig / end hand tilforn havde haft Lege-
 mens Styrcke: Men o hvor ofte forekom-
 mer Sygdomme Alderdommens Skrøbe-
 lighed / og sætter den sterckeste Mand paa
 Knæene / og gior det saa / at hand maa be-
 kiende / at Ungdommen lige saa vel som
 Barndommen er Forfængelighed.

Saa er det og med anden Lyst og Glæde /
 den daer udi Fødselen / og er derfor ick eem
 gang værdig til at komme paa dette Døde-
 ligheds Registor.

Rum

Kunde vi da efter denne bekynderlige Be-
 tænkende / see og tage paa / at Livet / Rig-
 dom / Ære / Skionhed / Styrcke ; Lyst og
 Glæde og alt andet / hvad som helst dyrt og
 ypperligt skattis udi Verden / gaar meget
 hastigt forbi ? Og vi kunde endda være saa
 forstyrret paa dem / at vi slet skulle lade
 Modet falde / om vi blive skilde ved dennem ?
 Bors Frelserer befaler os / at skue Lillerne
 paa Marcken / Matth. 6. v. 28. og haand som
 hafde gjort begge Deele / siger os / at Salo-
 mon i all sin Herlighed var icke saa klæd som
 een af dem. Sandelig fuld vel ere de og vær-
 de at vi skulle beskue dem. Men dersom disse
 Skionheder vare saa varige som de ere her-
 lige / hvor vilde de da drage vore Hjerter til
 sig. Men nu er det saa / at deris forgienge-
 lige Bilkor / formindsker meget derts Værd
 og Værd. Monne vi icke ville belee det Men-
 nisks Skrøbelighed / som vilde græde og
 hyle for en Tulip eller en Rose faldt af /
 eller som vilde være slet trøsteløs for hand
 miste det / som hand seif viste / der ickeun paa
 en Maanetstid kunde blomstre ? Det hører
 Børn til at græde / naar deris Huuse de
 bygge af Kort / falde ned ? eller deris malet
 Legeøj kommer noget til / som en Svand
 Vand

Band dog snart skulde have udslættet. Viise
Christine de vide at skatte gode Ting efter-
som de ere varige til / og derfor vende deris
Hiertier eenist og alleene til et bedre Lifs
usunnlige Trøst / eftersom de vide og for-
saa / at de Ting som ingen haver seet /
ere ævige.

CAP. VI.

Betænkende / om alle Verdslige
Tings Ufornøvelighed.

Men / vare end alle Jordiske Ting fri fra
den Ubestandighed / som Naturens
Gud haver fordømt dem til; Vare de (hvis
Hukommelse dog forgaar ved det mand
mættis af dem) saa varige som de ere skrø-
belige / hvad for en Trøst kunde det dog
være Stælen / at beholde dem? Deris Ud-
retning er dog for kort til / at give nogen ret
Fornøvelse: Ja / om det beste af alle Verd-
slige Ting kunde blive stedsevarende for os /
med de allerherligste Villkor / som der kand
findis hos noget paa Jorden / hvor ulideligt
og keedsommeligt vilde det dog blive os / det
samme altid at nyde? Lad saa være / at det
behagede Gud / at forlænge mit Lif / saa
læn-

længe som dertis / efter hvilcke alle Mennit-
 ster ere komne / eller vilde hand udi denne
 Legems Tilstand / legge hundrede Aar til
 mine Billegrims Dage / da vorde mig vee /
 om jeg icke slet blef træt / baade af mig self /
 og af all Verden. Jeg som nu beklager mig
 saa over halffierfindstive og et Aars Byr-
 de / hvor skulde jeg blive udmattet / førend
 jeg kom til Parte / (en Bonde udi Engeland /
 som blef 160 Aar gammel) Alder? Men før-
 end jeg kunde klaure op til det tredie hun-
 dret Aar / som Johannis de Temporibus /
 hvor ofte skulde jeg vel kalde paa Døden /
 icke for at læste min Byrde op igien / men
 for at tage den bort / og mig med den! Men
 dersom en eller alle disse Jordiske Betsignel-
 ser / kunde være frit fra de Besværligheder /
 hvor med de gemeenligen ere forblænde /
 hvor ringe Fornøyelse skulde dog Stælen
 finde hos dennem? Hvad er disse udvortis
 Ting andet end som Forsel og Flyttegods /
 hvor med vi vel kunde belade voris Ring /
 men det land icke forlætte voris Hierte?
 Den store og Wijs Salomon / som hafde
 fuld op af dennem alle / hand udraabte dem
 dog for Forfængelighed / og idel Forfænge-
 lighed. Og en større Monarch end hand /
 ende.

endede sin sidste Aet / med disse Ord : Jeg
 haver været alting / og er dog icke disbedre.
 Alle disse Ting ere alt forstækkede til at op-
 fylde Menniskens blide Stiel / hvis Begier-
 lighedér tiltage ved det den faar noget / saa
 at jo meere den haver / jo mindre er den for-
 nøyet / og aldrig bliver det anderledis / Øyet
 og Øret ere kun de der skulle forsørge Hjer-
 tet / dersom nu Øyet kand icke mærkis af at
 see / ey heller Øret af at høre / hvorledis skul-
 le da Hjertet sige / det er nock? Hvem vilde
 nu taale / at giøre sig selv formegen Uroe
 for hand miste det / hvilket kand vel bekym-
 re hañem / men icke fortiøve hañem? Vi be-
 lee billigen den daarlige Hertis Galenskab /
 om hvilcken Petrarcha fortæller / at der en
 hans Heste / hvilcken hand meget elskte / var
 bleven syg / lagde hand den paa en silcke
 Seng / og gaf den en Pude under Hovedet /
 og sig selv / som da var besværet med Poda-
 gra / lod hand bære paa sine Tieneris Skul-
 dre hen at besøge denne tiere Patient ; Og
 der hand var død / sørgede hand for den / li-
 gesom det hafde været hans Søn. Vi lee
 ogsaa af de Piger udi Holland / deris Daar-
 lighed / som gjorde dem selv Ducker / som
 Born / og lagde dem i herlige Bugger /
siden

siden lod de / som de vare blefne syge / og dø-
de / ogsaa begiæft deris Begravelse med stoer
Ceremonie. Saadanne Gicæle ere og vi /
naar vi have glort os selv nogen indbildet
Lyst her i Verden / saa sørgø vi siden umaæ-
dellig derfor om vi miste den.

CAP. VII.

Hvad Fare der er hos / at elske for
meget de Jordiske Ting.

Si ogsaa meget som der fattis i / at disse
Jordiske Ting kunde icke fornøye
Siælen / saa stor Fare er der hos at bruge
dem: For det inand alt for meget glæder sig
ved dem / siæelis den rette og fuldkomne
Siælens Fornøvelse bort / Verden er en
bedragelig Døblere / som lader os vinde udi
beghndelsen / paa det den siden paa engang
kand gaa af med altting. Psal. 69. Boris
eget Bord kand vel blive os til en Snare / og
de samme Ting / der skulle være os til Vel-
stand / kunde vel blive os til et Fald. Leo-
den Fierde / Keyser af Constantinopel / haf-
de usigelig stor Lyst til Edelsteene / med
hvilcke hand prydede sin Kroune / og der den
blef sat digt ad hans Tindinger / forkølnede
den

Den saa hans Hovet / at det forarsagede
hannem hans Bane. Ja / hvor mange
have / ved det de alt for meget elskede disse
Verdslige Ting / icke alleene mist deris Liff
men ogsaa deris Stael? Intet Menniske
kand paa en Tid være Gud og Verden tier
og tæckelig / som en Fader sinugt sagde / eller
som voris Frelsers siger med udtryckeligere
Ord: Ingen kand tillige tiene to Herrer /
Gud og Mammon. Kortelt / da kand Ver-
den vel være os en farlig Stende / men icke
en tryg Ben.

Wille vi derfor / som wisse Folck / sætte en
ret Priis paa en hver Ting / da esterdi vi
ere overbeviste udi os self / at alt det mand
trestes sig ved paa Jorden / af Nature er
saa forgængelig / kand saa lidet fornøye ved
sin brug / oger saa farligt at nyde / hvor rige
ge Aarsage have vi da til / at bekymre os for-
meget der over naar de forlade os? Voris
Blod er os vel meget tiert / som det hvor udi
voris Liff er / dog naar vi befinde / at det en-
ten er forgiftet / eller i andre maader ilde be-
sticket / da skille vi os gierne ved noget der
af / i den forhaabning / der ved at bekomme
en bedre Helbred. Hvor meget villiger bur-
de

De vi at skillis ved disse Ting / som ere videre
fra os / og mindre komme os ved.

CAP. VIII.

Betænkende / om Guds Forsiun /
som registerer alle Ting.

Det Andet / som mand bør at betæncke /
Der den alvitse Guds Forsiun / som for-
ordinerer alt hvad skee skal / og udbytter til
et hvert Creatur / sin visse Bort og Maade /
og saaledis overlegger alle Ting til det beste /
at vi kunde icke fattis om hand seer det er be-
dre for os at have til overs. Den Blads
hand haver sat os paa / den Maade hand
haver udbyttet til os / hvis Villie er ligesom
all Guds Regul og Rettesnor / og hvad vi
have / kand derfor icke andet / end være best
for os. Verden er ligesom et vitt Bret at lee-
ge Skackspil paa / et hvert Menniske haver
sin visse og bestemte Blads der udi: Een er
en Konge / een anden en Riddder / den tredie
en Bunde / og hver haver sin særdeelis maa-
de at flyttis paa / der som og denne under-
skedd icke var / da kunde der ingen Leeg bli-
ve leegt. En forstandig Leeger vil icke flytte
nogen af disse / uden med det Forsæt / at hand

E

giot

gør det til sin Fordeel / aldrig lader mand nogen af disse staa / icke heller flytter mand en sted hen / om der paa et andet sted paa Brettet / er meere Forhaabning om at vinde.

Der er ingen Stand i denne Verden / som kand holdis lige god for alle / en Mand's Spise / kand være en anden Mand's Medicin / og den tredies Forgift: Tørcken finder sin Sundhed og Velstand i at bruge opium / hvilket om vi gjorde / skulde det forarsage os at sove voris sidste Søvn. Skulde mand sætte en Bunde / som gaar ved Bloven / ved en Herremands Bord / og spise hannem med Kyllinger / Phasaner / og Ugerhøns / hvilket saa hastig fordøyes / da skulle hans tomme Mave vel snart kræve paa nogen sterckere Spiise; Orelid bekommer ham best / og haver hand nogen anden Urt fornøden / foruden hans Hunger / da er det Løg. Ligesom et hvert Menneske haver sit Legeme / saa haver hand og sit eget Sind; Hvad en elsker / det gruer en anden for; Den store Husholdere udi Verden / hand veed hvad der er beqvemt for enhver's Mund / og at give enhver det som er eller skulle være hannem behageligt for
sin

sin Sundheds skyld / om det icke er saa lifa-
 ligt. Leg en Knif og et Riis for et Barn / og
 bed ham tage hvilket hand vil / hans Haand
 skal være snart nock at gribe til Eggen af
 Kniven / Synderlighed om den er nys hvæda-
 set / saa den skinner lit ; Men hans Fader
 hand forstaar vel / at Riiset er hannem tien-
 ligen og nyttigen. Vi forsiune os self udel-
 hand som haver skabt os / hand forstaar be-
 dre hvad er gaffulligt end vi / enten hvad Ti-
 den eller Naaden anlanger. Uden hans
 Forsiun kand der icke falde et Haard af vo-
 ris Hoveder. Vi ville gterne have Lege-
 mens Helbrede / der udi kand jeg icke laste
 os / hvad er all Verden uden den / men hand /
 hvis vi ere / hand fornemmer / at Sygdom
 er nyttigere for Siælens Helbredis skyld ;
 Hvilket skulle vi da nu held. i begiere ; Vi
 ønske os at lefve / hvem kand laste det ? Lif-
 vet er sødt / men om voris Skabere haver
 saa forordnet det / at intet uden Døden kand
 gøre os ærefulde / hvad er det da for en
 Galenskab / at vi uindsætte os ved det Bil-
 kor ? O ! hvad er en stor Bantro / om vi ville
 icke tro at den store Verdens Regentere er
 u-endelig Riis / og derfor forstaar hvad os
 best er / og derhos u-endelig Naadig / saa

hand og derfor vil hvad der er best / og u-
 delig Mægtig til at gøre hvad hand vil / og
 dersom vi engang kunde overtale os selv det /
 hvor kunde vi da andet / end naar det gaar
 os vel / sige / med den velsignede Maria:
 See / jeg er din Tjenerinde / mig skee efter
 dit Ord / og naar det gaar os ilde / med den
 gode Eli: Det er HERren / hand gøre hvad
 hand vil.

CAP. IX.

Betænkende / om andris Biskor /
 som ere verre end voris.

Til det Tredie / da udkræfvis det og / at
 vi see hen til andris verre Biskor / som
 der land skee / hafde fortient bedre end vi ;
 For dersom vi græde og klage over Beaten
 af den Byrde / som andre løbe lættelig hen
 med / da vil skylden ick være hos Byrdens
 Besværlighed / men findis hos dens Skro-
 belighed som bær. Er jeg ilde tilfreds med
 at boe udi en maadelig Boelig / da land der-
 for en anden vel lefve glad udi et Leerhaus /
 tackt med Straa. Rand jeg ick nøyes med
 at have mit Bord fuld af Mad / Dan. 1.
 da kunde der for de fire Born / som bleve
 fang.

fangne bortførde af Judæa / bleve vel huldene med Moes og Vand. Blive mine herlige Klæder mig berøvet / da kand der vel findes den som er gladere udi sin Badmels Klædning / end mangen Første udi sin Purpur Klortel. Maa jeg ligge paa min Seng / og være ilde tilpas / da seer jeg vel andre Patienter haardelig pinis af Colica / Steen eller stranguria. Bliver jeg indelugt inden fire Volde / da hører jeg Petronium bekiende / hand vilde heller være udi Fængsel med Carthage / end nyde Frihed hos Cæsarem. Jeg hører og Paulum og Silam stunge som Nactergale udi deris Fængsel. Er jeg ilde tilfreds / fordi jeg haver ickle Børn / da hører jeg mangen Fader nykke sig self det samme. Er jeg forjaget fra Huus og Hiem / Ebr. ii. v. 38. da kommer jeg derudi overeens med mange som Verden var ickle værd / hvilcke vandrede omkring udi Faarestind og Sedestind / og maatte lefve udi Orcken blandt Bierge / i Klosternerne og Hulerne paa Jorden; Hvad er jeg / at jeg skulde nyde bedre Lycke / end den Elendigste af disse? Hvad hafde de gjort / at de skulde lide verre end jeg? Haver jeg lidet / da have andre intet; Føler jeg nogen Døe-Dage / da

lide andre stor Pine. Er det billigt de lide
 noget / da er det af idel Naade / der sees
 over med mig / det jeg er forsørgt med / er
 overflødigt mod andris Mangel. Det var
 derfor icke et ont Raad / og skulde icke hiel-
 pe lidet til Fornøese / at store Herrer un-
 dertiden / noget besaae de Fattigis Leerhyt-
 ter / deris ringe Boeskab / deris slette Spise /
 deris haarde Leye / og anden ælendig Bilkor /
 og lignede det mod deris egen Bøllyst og
 Overflodighed. Boris mægtige og lærde
 Konning Alfred / var all hans Lifs Tid der
 efter dis bedre / fordi hand en Tid lang
 maatte holde sig op udi en ringe Fæbyrdis
 Hytte / hvor hand og sommetid blef over-
 skændt af Qvinden i Huuset. Icke var det
 et ont Onske af en viss Mand / at alle
 store Herrer først lidet maatte have forsøgt
 hvordan det er at fattis / paa det de ved For-
 farenhed / dis bedre kunde bevegis over an-
 dris Klagemaal.

Enddog en Mand er sin egen Herre / og
 staar paa sin egen Grund / saa bliver hand
 dog icke lidet beveget ved Exempler / og Sig-
 nelser mod andre / for der ved seer hand /
 hvad hand er / og hvordan hand kunde blive
 efterdi / der er intet Tilfald saa forbunden
 til

til nogen sær Person / at det kand jo hendis andre Mennisker.

Eens egen Bærdighed / er en ringe Forsikring / for at befri nogen / efterdi voris syndefuld Skrøbelighed / blotter os alle for Guds Retfærdigheds Riis / og alt det mand givis fri for / det er af idel Naade. Hvi skulde jeg snarere knurre over en liden Elendighed / end tacke Gud for hand haaber befriet mig fra en strengere Dom? De derfor / som lide meere end jeg / have Aarsag til / at ydmyge sig dis meere; og jeg / som lider mindre end de / have Aarsag til større Tacknemmelighed. Det er ny Naade / at Straffen formildis / og andris Plage / gøre icke andet end forøge min Skyldighed / lad mig derfor icke knurre / over en naadig og maadelig Elendighed.

CAP. X.

Betænkende / om den Uleylighed / som følger med høy Stand: og først om / den Omhyggelighed der er hos / at den og foraafer os Afgunst / og plager os med Omhyggelighed.

Det Fierde Betænkende skal være / om den

den Uleylighed som ofte følger med Høyhed / eller Overflødighed / hvilcken er saa stoer / og saa mangfoldig / at den maa vel forarsage os / at være bedre tilfreds med ringe Biskor: Der iblant maa vel Afgunst regnis for den første / hvilcken er et Dunde / som de Store ick kunde være fri for; den / som Slyggen / følger Legemet / og kand ick skillis der fra. Alles Forbandelse er sær- dig at overfalde den Hund / som løber over Gaden med et Been; En hver finder en Knippel / at bancke paa det Træ med / som er vel beladt med Frugt. Tvert imod er middelmaadig Biskor ick et Saar i Duet for alle dem som see der paa. Lave Buske ere ick vant at blive rørt af Vinilo / men høye Eege / og Cedertræ føle dens Lue. Saa længe David laa hiemme / og vogtede hans Faders Kaar / da kunde hand siunge sødelig / og leege paa hans Harpe i Marcken uden all forhindring. Men der hand engang var kommen til Hofve / og hand der fandt dennem som hañem ærede og berømmede / hand og var bleven stor / saa kommer strax Afgunst / Had / Brede / og Ondskab / og forfølger hannem digt udi Hælene / hvor hand gaar. Forlader hand end

Ha-

Hoffet og flyer udi Orcken / saa forfølge disse
 Blobbunde hannem dog did hen med stoer
 Sidtighed. Kender hand end bort i Philis-
 ternis Land / der finde de hannem ogsaa /
 og forsjage hannem til Siklag: og om hand
 end paa det sidste er floven op paa sin Thro-
 ne / som hannem burde med Billighed / og der
 haabis at drage sin Aande / efter hand med
 saadan Keedsommelighed er blefven forfuld /
 da møde de samme hannem dog der / og
 gjøre hannem større Uroe end udi Orcken /
 saa hand (u-anset hans Kongelige Høy-
 hed) paa det sidste maa raabe: Psal. 132.
 HÛrre / tænc paa David / og all hans
 Pine. Hvor mange have vi kiendt / hvil-
 ke deris egen Zelde haver bedraget / og gjort
 dem til uskyldige Misdædere? Den som
 ellers kunde have sovet sikkerlig / paa en
 haard Polsterdyne / og udi en ringe Stand /
 kunde gaaen qvit baade for Dommere og
 Anklagere. Paa jævn Grund kand mand
 falde uden Skade / men den som falder høyt
 ned / kand icke være fri for at blive slagen.
 Den som nu betæncer / hvad got der følger
 med Høyhed / hand skal og overveie hvad
 Fare der er hos Storhed. Lad en anden
 stræbe efter at være mægtiger end andre:

Men jeg onsker mig heller / at være ringe
med Sickerhed / end høy med Fare.

Næst efter den Afgunst / som andre for-
følge Høyheden med / følger voris egen
Uroe og Omhyggelighed. O / hvor gjør den
de Mægtigis Seng u-rolig / og gjør en beest
Suppe paa de Veldigis Bord / den bryder
deris Sofn / og gjør all deris Lyst beest som
en Galde / den forkorter og deris Dage.
Hvor jammerlig befinde vi de helligste
Mænd at have beklaget sig over disse For-
hindringer / at de have skæmet deris Jordiske
Forsfremmelse. Nazianzenus udraaber
dem for de / som ere Stæuens Bane / og
Gregorius den Anden / hvilcken vi pleve at
kalde den sidste af de beste Biscoper til Rom /
og den første af de Onde / hand begræder
jammerlig sine Forsfremmelsis Læncker og
Saand: Jeg bekiender / siger hand / at ved
det / jeg indvortis bliver forsformet / da fal-
der jeg indvortis dybere ned: Denne tunge
og besværte Ere / nedtrycker mig / og u-
talige Bekymringer / gjøre mig urolig paa
alle sider; Mit Sind og min Forstand bli-
ve døve og dumme ved disse timelige Om-
hyggeligheder / som idelig lyde udi mine
Ørene / saa jeg derfor ickun er forstyrret paa

de

de Jordiske Ting. Saa viit hand. Der ere vel / sandelig / de Omhyggeligheder / hvil-
ke / om de blive ret brugte / kunde hielppe os
op mod Himmelen: Det ere saadanne / som
Melanchthonis / om hvilcke hand siger til
Camerario: Mine Betynginger viise mig
til Bønnen / og Bønnen bortdriver Be-
tyngingerne. Men ellers ere begge disse
slags Besværligheder / som gemeenslig føl-
ge med høy Stand / de / som forstyrre Sin-
det / og svecke Legemet.

Det er bleuen agtet paa af de Lærde
iblandt Jøderne / at Joseph Patriarch lef-
pede stærkere end hans andre Brødre / og der
gibe de den Aarsage til / at det var fordi
hans høye Stand gaf hannem større Be-
sværligheder og meere Uroe end de andre.
Det var icke en ubeqvem Lignelse / som den
gjorde / der lignede en Førstis Hovet-
pyrdelse omkring Tindingerne / ved en Saae
Bund paa Hovedet. Vi have seet de der
kunde bære fulde og tunge Kar paa Kro-
nen af deris Hoveder / saa længe de ginge
jævnt og ret under denne Byrde: Men al-
drig saae vi nogen der kunde danke under
saadant Begt / dersom de enten bukke sig /
eller røre sig forheftig / saa er det spildt alt
det

det de bære Jordiske Høyhed er en zart og skrøbelig Ting / og udkræver saa stor Besværlighed at omgaaes med / saa at den Fornøjelse der er hos / kand icke opveie det. Den er værd at faa Honning / der begier at lække den op iblandt Tornene. Jeg for min Person er ved det samme Sind som den var / der sagde / hand trængde icke til den Gunst eller Ære / som siden skulde tvinge ham til at ligge vaagen.

CAP. XI.

Hos Verdslig Høyhed er Fare / baade for Legemens og Stædens Sygdomme: Saa følger der og stor Plage med / naar mand skal skillis ved den.

Derneft / seer jeg Høyheden / icke meere bleeg og udslæbt med Mødsommelighed / end opblæst / og syg af Overflødighed: Staver mand formeget Olie udi en Lampe / da sluckis den ud; Der følger en heel Verden fuld af Urolighed med Overflødighed / som Fattigheds Sparommelighed er fri for. For have vi tit seet store Personers Dyne / mættet og leed af dertis fulde Bords Spise / hvor af dertis Mund kunde intet smage / og
de

de have reyst sig fra Bordet / ufornøvelig
 mættet med Siunet / af det som deris
 Maave var icke god for at tage imod / og
 naar de nu icke ville give Naturen saa læn-
 ge respit / at den kand fordøye deris Fraad-
 serste Maaltid / men deris u-ordentlig Be-
 gierlighed nu igien belader dem paa ny med
 lækker Spise / og Oselheds Staaer / saa be-
 finde de dem self der ved beladen med Syg-
 dom / og saa maa Docteren brugis i steden
 for Kocken / og en anden Sygdom maa
 curere den første ; Men ach / denne Legem-
 lig Sygdom / er intet at regne imod det
 Vandelig Onde / som meesten følger med
 Verdslig Hønhed. Det er et meget vist
 Ord / som Ambrosius haver sagt / hvilket
 den daglig Forfarenhed og bevitser / at stor
 Ære er sielden uden Synd: Og Hierony-
 mus siger os / at udi hans Tid / var det et
 gemeent Ordsprock / at mand sagde: Den
 Rige enten self var ond / eller og en ond
 Mands Arving. Icke er det derfor sagt / at
 den: rige Abraham jo vel kand have et Skød
 for den fattige Lazarum / at hvile udi. Man-
 ge store Konger paa Jorden / ere blefne sto-
 re Helgaene udi Himmelen / og der er endnu
 stedsse Rum til mange flere / men det er dog
 saa

saa at der følge gemeenlig store Fristelser
 med høy Stand / og ofte overvinder den.
 Det er ick for intet / at Rigdom / af voris
 Tressere / kaldis den uretfærdige Mammon.
 Og Bælde bestemmis af den hellige Apo-
 stel / i det hand siger den at være bedragelig /
 saa som den og bedrager mange Millioner
 Stæle.

Jeg her til / om du vilst / den store Plage /
 der følger paa / naar mand skal skillis ved
 Guldklumpen / og Bærdigheden / som ha-
 ve saa hart fortryllet os / hvor over det vel
 maa holdis for sandt / det Lucius længe si-
 den skref til de Biscopper i Franckerige og
 Spanten / at een Times Ulycke gjør / at
 mand forglemmer all den Glæde mand ha-
 ver haft. Jeg forundrer mig ick over det /
 som voris Historier fortælle / om voris En-
 gelske Jøde / der heller vilde miste sine Tæn-
 der / end sine Klenodier. Hvor mange har
 vi kiendt / der haver sat deris Lif til / tillige
 med deris Guld / saasom de / der vilde ick
 overlevere deris Jordiske Gud. Ja / hvor
 mange Stæle ere der og blevne fortabte /
 ved den Synd / at de ilde have forhvervet
 deris Guds / og ved det / de alt formeget
 have beklaget sig der over / at de maatte

til

miste dette tykke Leer / som Propheten kald-
 der det? Men endelig er det det Besværte
 som følger med / at mand haver saa svart et
 Regenskab at gøre / for den Overflødighed /
 mand her haver nydt / for der er icke een / af al
 den slags Belyst mand her haver haft / der
 jo skal skrivis op / og et stort Regenskab vil
 være langt at høre: Hvor hart vil det og
 blive i dette Tilfald / at saa alting lige og ret
 Og naar det slaar feyl / hvor vil da Sam-
 vittigheden blive ængsted / at jeg veed icke /
 enten den selv vil blive meere plaget end den
 ælendige Stæl; Men / det vel er saa / som
 den viise Bromiard haver sagt / at den Rige
 vel maa lignis ved et træet Esel / hvilcke der i
 gandske Dag er besværet med at bære et
 stor Skat / og om Natten maa legge sig
 ned med en saaret Kvg.

Efter di saa / vi da nu have overregnet al-
 ting / og befinde / at hos Høyheden er Af-
 gunst / besværte Omhu / Tegemens saa vel
 som Stælens Sngdomme / og stor Plage /
 naar mand skal skillis der ved / saa vel som
 meere / naar mand skal gøre Regenskab for
 saadan Jordiske Høyhed / da ere vi jo med
 kraftige Argumenter over beviist / at man d
 bær

bør at være vel fornøyet med / at mangle
og fattig.

CAP. XII.

Betænkende / om hvad Bequemmeligheds
lighed der følger med Fattigdom.

Li ville lade den femte Betænkende være
tre / om hvad Bequemmeligheder der
følge med Fattigdom / hvilke ere saadanne
/ og saa store / at det er nock til at gjøre
os kiært af at have intet.

Thi først / hvad for en Fordeel er det / at
være fri fra de Omhyggeligheder / hvilke
gnave os / ligesom Boeten haver skrevet /
at Hogen gjorde ved Tityum / og fødte udi
de Storis egne Hierter? Hos Fattigdom /
der sover et Menneske tryggelig uden aab-
ben Dørre / ligesom Æthioper; ingen Fare
truer hannem / ingen Frygt bryder hans
Hvile / hand springer ick op om Midnats-
tid udi hans Seng / og raaber efter Tyfve-
ne; Hand er ick plaget med ærgierige
Tancker; Hand er ick bekymret med at
hans falske Haab slaar ham feyl; Hand
bryder ick hans Hierne med farlige Styk-
ker som hand tager sig for at udføre; Hand
mis-

mistrøstes icke for at blive undergraven af andre / som stunde efter det samme som hand ; Icke heller for at blive besvegen af et falsk Venskab. Men hand lever tryggelig udi hans ringe Hytte / og med Rolighed nyder det Naturen og hans lovlige Flid forsuiner hannem med ; Og med hans Naboes Båndspring lader hand sig nøye / i steden for Dricke. Naar og nogen større Waade end sædvanligt / haver bragt hannem en god varm Bidsten paa hans Tallercken / og givet hannem en god Drick udi hans Skaal ; O hvor gjør hand sig da glad ved denne lykkelig Forandring / og ved dens Kraft fordeyer hand mange af hans magere Maaltider.

De Maaltider / som ere krydede med en sund Hunger / og icke opfylde Legemet / eller tvinger Naturen / med uklaagede Bedster / de forarsage ingen Sygdomme : Denem følger icke Rodagra / Battersoet / Hypochondriske affecter , Spasmus , eller nogen Druckenskabss Sygdomme / men en puur / og fuldkommen Legemens Styrcke / og Maddens lætte Fordøyelse / til Helbredens bestandige Fordeel.

D

Og

Og hvad sig udbortis Farer belange /
 hvad for en lykfsaltig Frihed haver gemeen-
 lig den Fattige for dennem? Hvor kand den
 frygte for at falde / der ligger plat ned paa
 Jorden? Den store Bave Bonifacius den
 Syvende / der hand saae mange store herli-
 ge Bygninger ødelagt ved Jordstølf / da glæ-
 de hand sig ved at bygge sig et lidet Huus af
 Stølle / midt udi en Eng / og der befandt hand
 det at være sikkerst for hans tredobbelte Kro-
 ne. Naar store Mænd sætter deris Topseyl
 i Bæret / og stræbe fort paa Dybet / ha-
 vendis deris store Tackel og Tab / hvilkke
 de maa vove for alle slags Vind og Vyær /
 da kand den Fattige imidlertid seyle digt
 ud med Havs-Breden / og naar ham tyk-
 kis at en Storm truer hannem / saa kand
 hand søge den næste Krog der gaar ind paa
 Landet / og der hviler hand tryggelig ud /
 men Stormen varer / og hand der seer stør-
 re Skibe ynckelig stødis paa Klipperne / og
 paa det sidste ølendelig stødis i stykker.

Saadan en Mand er frit fra hadefulde
 Forfølgelser. Ingen Mand lader skierpe
 sin Øre / for at hugge sinnaa Buske / men det
 er det store Sommer udi Verden / som har
 Aar.

Aarsag at frygte for Huggen. Saa sicler
 som hand er derfor / saa fri er hand og inda
 bortis / for den anklagende Samvittigheds
 haarde Stræger; hos hannem knurrer icke
 Hiertet / for at være skyldig udi Underfun-
 dighed / der er ingen Beskylding / for at om-
 gaais skammelig med det gemeene / der
 plagis icke Hiertet / fordi at blodige An-
 slag have slaget feyl / en heller nagger
 Samvittigheden / efterdi de ere fuldkomne.
 Men der er Hvile og rolige Tancker / be-
 qvemme Sparsommelighed / en ærlig og
 tilladt Lyst / og en uforhindret Frihed / til
 at tage sit Lob til Himmelen.

Og dersom saadan een nogen Tid / ved
 noget fiendtlig Tilfald / eller anden Hændel-
 se bliver berøvet noget af det lille hand ha-
 ver / da kand hand see i Lybens Masiun / og
 er icke det ringeste forserdet for at see hans
 Straa-tag staa i Lue / fordi hand veed hvor
 læt det staaar til at hielppe igjen.

Og naar hans sidste Ende kommer / da
 er hand icke saa hart limer til Verden / at
 hand skulde drage sig for meget for at vand-
 dre. Hans Stæl bliver icke draget ud / som
 een bunden udi en Sæck / men den flyer frit
 hen til sin ævighvarende Roe. O / hvilcken

en hemmelig Fattigdoms Kraft og Lycksa-
 lighed! Ingen / uden den / hviss Forstand
 der er ret beskicket / kand skionne paa dens
 værd! Det var icke for intet / at saa mange
 store Helgen have udvalt Fattigdom i ste-
 den for den Rigdom Verden tilbød / og at
 saa mange mægtige Forster have bnt deris
 Kongelig Throne bort / for en føye Ting.
 Hvem der da icke kand være tacknemmelig
 for det ringe / med saadanne Villkor / han-
 nem ønsker jeg / hand maa blive straffet
 med Overflødighed.

 CAP. XIII.

Betænkende / om / hvor lidet Na-
 turen er fornøyet med.

Der er icke en ringe Fordeel til at befor-
 dre Sindets Fornøvelse hos os / at be-
 tænce hvor lidet Naturen er fornøyet med /
 og at alt andet bestaar kun udi Meenin-
 gen. Det er Apostlens Befaling / at naar
 vi have Føde og Klæde / saa skulle vi der med
 lade os nøye. Og sandelig / hvad have vi
 og meere behof end det / som kand føde os
 indvortis / og skule os udvortis: Enten nu

So

Føden er Legemet behagelig/ og overflødig/ eller Klæderne ere fine eller grove/ det passer Naturen aldeels intet om. Det er eenist og alleene voris egen Villie/ der er skyldig udi dette leckere og overdaadige Val. Det burde vel saa at være/ at høflige Sæder skulde gøre forskiel paa Klæderne/ og Legemets Skrobeltighed/ eller Værdighed af Stand/ skulde forordne Spiisen; Uden det/ sandelig/ hvi skulde icke groft Klæde være lige saa nyttigt som Skarlagen? Hvi icke Oreltød som Phasaner? Græshopper fødis af Duggen/ og Chameleonen af Luftten/ hvad have de og anden Føde behof? Vore Bager fortælle os/ at de Anachores/ som udi gamle Dage droge af tilside/ og levede udi Udørckener/ og der opholdte sig self meget sparsommeligen/ med det som paa de stæder var at bekomme/ de overlevede langt andre Menniskens Alder/ hos hvilcke Naturen gemeenlig avælis ved den fraadserske Forandring paa Spiise. Hvor stercke og sunde vare de Lacedemoniske Helte/ frem for andre deris Naboer udi gamle Tider/ hvilcke/ efter deris Lovgiveris Forordning/ opholdte dem self med det sorte Brød/ hvilket der Dionysius af For-

nødenhed maatte smage af / da sagde han
 Rock hannem / at dersom han vilde forsø-
 ge den Kost / da fik han at øve Legemet me-
 get / som de gjorde / og at toe sig udi Eurotas.
 Hvem veed icke / at voris Island / haver
 ingen friskere Legemer / end de som æde og
 dricke Havre? Da hvem have vi seet stercke-
 re og friskere / end fattige Folckis Barn /
 der opfodis haardeligen udi deris Leerhyt-
 ter / med lige saa grof Spise som ringe.

See vi icke den fattige Indianer behielpe
 sig med et eeniste Trce / til all hans Hushol-
 ding; Han finder i den eene Plante /
 Tommer / Tag / Mad / Medicin / Bitt /
 Honning / Olte / Suppe / Dricke / Husge-
 raad / Skibe / Kabel og Sevel / hvi vilde
 jeg da udplyndre all Naturen / for at naae
 Sindets Fornøelse? Voris Begierlig-
 hed er jo sandelig meget ubillig / aldrig vil
 den naae Bund eller Grund: Vi begynde
 vel med det fornøden er / som Plinius det vel
 haver agtet / men der fra komme vi siden til
 saadan Overflødighed / at vi straffe os self
 med voris egne vilde Begierligheder / i den
 Sted vi / dersom vi vare vilse / kunde finde
 Fornøelse / ubi det som middelmaadigt er.
 Alt

Alt det som er formeget / det er lige skadeligt; Den som plager sit Legeme / hand dræber sin Undermand / og den som kræser for det / hand føder sin Fiende. Alt formeget at afholde Legemet / det bliver en Last / og formeget at fylde det / det er een af de syv Laster / og den som paa engang forøder baade Naturen og Raaden. Den beste maade paa at have eller begiere / det er icke hvad vi ville / men hvad fornøden giøris: Icke er den rig / som haver meget / men den som icke meget begierer. En beskeeden Sparsomheltighed / er det beqvemmeste til at raade baade vøris Ønske / og vøris Udgift. Hvilcken dersom vi fattis / da skulle vi befindis at blive farlige Fordøyerer / og alt for overflødige udi begge Stycker: Men dersom vi have den / da kunde vi lykkeligen anvende vøris Formue til vøris egen og andris Fordeel.

CAP. XIV.

Betænkende / om den Uleylighed og Elendighed / det er at at være urolig / og ilde tilfreds.

Det nærmeste Middel / som kand føre os til

til at være tilfreds / og vel fornøyet / være
 at betæncke / hvad for en elendig Uleylighed
 der er hos / at være tvært imod sindet og be-
 sticket. Sindets Urolighed / er en forblan-
 delse af Bredde og Smerte; Hvilcke begge
 pleye at opreysse en forfærdelig Storm udi
 Sindet; Hand sønderslider sig selv udi sin
 Bredde / siger Bildad om det Taalmodig-
 heds Speyl Job. Og Sorg for Verden /
 forarbejder Døden / siger / det udvalde
 Redskab. Saa at den som er ilde tilfreds /
 enten hand er vred / eller hand er bedrøvet /
 da skader hand sig selv ved begge Deele. Der
 kand icke være et vissere Ord / end det / som
 den visse Salomon haver sagt / Eccl. 7. at
 Bredden hviler i Daarens Barm: Hvad
 kand være daarliger af et Menniske / end
 fordissaa / hannem tyckis / Gud haver giort
 ham elendig ved Kaarset / hand da gior sig
 selv meere elendig / ved sin Urolighed? Der-
 som Leeret hafde nogen Følelse / hvad var
 det da dog for en Galensskab / om det vilde live
 med Pottemageren? Og om en Mand vilde
 slaa bag op mod Jernpige / hvad kunde
 hand da haabe / at bringe andet der fra med
 sig / end Saar? Hvad for en Daarlighed
 er det for et Menniske / at hand plager sig
 self

self med at tæncke paa det Onde / som der
 er ingen Raad til? Hvem er der / som er vitts /
 der uden Latter / af Medynck og Foragt /
 kunde have seet / hvorledis den store og mæg-
 tige Augustus / der noget af hans beste og
 udvaldeste Krigsfolck var slagen / løb og
 støtte sit Hovet mod Væggen / raabte med
 stor Iver: O Varus / fly mig mine Regt-
 menter igien som jeg haver mist? Hvem
 vilde og icke blevet vred paa den vredburne
 Prophet / der saa heftig lavede med sin
 Skabere / fordi hans Bræskar var visnet?
 Hvad for en lang større Bekymring var
 det for den gode Jacob / at høre Rachel sige:
 Gen 30. Fly mig Børn / eller jeg doer / end
 det hun var Ufrugtssommelig? Ja / hvor il-
 de lydte det udi hans Mund / som var alle
 Troendis Fader / at hand sagde: Herre
 Gud / hvad villt du give mig / see / jeg gaar
 hen uden Børn? Gen 15. Men saa oprørisck
 og vidervertig er Naturen / naar den er best/
 at der som vi kunde icke faa alt det vi ville
 have / da holde vi det for intet / alt det vi
 have / kand vi icke faa det fuldkommelig ef-
 ter vort Sind / saa ere vi haardnackeltæn-
 Utacknemmelige. Det var intet for Achabs
 Dyne / at være Herre over all Israel / der-

som hand maatte icke faa den eene ringe
 Viingaard. O! hvor maa heftige Begier-
 lighed have fortørnet den meget gavemilde
 Gud / som saaledis saae hans Godhed for-
 agtet / ved saadan Barnagtig Selfraadig-
 hed? Hvor kand hand lade / at tage fra os /
 hans foragtede Naade? Hvor kand hand
 afholde hans Haand fra at plage dennem /
 som med saa stor Utacknemmelighed forag-
 te hans Belgierninger?

Hvad sig den anden Passion belanger /
 som er Smerten / hvor plager og piner den
 et u-raadigt Sind? Hvor mange have vt
 kiendt / som de Tancker / at have mist / det
 de icke kunde faa igien / have bragt til at for-
 lige sig self? Hvor mange have der over-
 skildt sig self ved Fornuften? Hvor mange
 ved Livet? Ja / hvor mange have af Utaal-
 modighed / fordi Hævnen tøvede noget /
 gjort sig self til deris egne Bødle? Og hvor
 end icke Affecterne faa saa slet Overhaand /
 da skal mand dog see / Menniskene / som icke
 ere gode for at holde deris Affecter i Evangl-
 ynckelig plage sig self med deris egne Tan-
 ker / og gjøre sig self deris Dage keedsom-
 melige / med det de plage deris egne Hjer-
 ter. Saa de der med gjøre det sandt / som
 Blis:

Blismanden haver sagt: Prov. 15. v. 13.
 Alt ved Hierte-Sorrig falder Modet.

Nu/ alt dette Onde/ og all saadan Ulycke/
 hand Enckeligen forekommis/ dersom vi med
 Sagtmodighed og Stilhed / overgibe os
 self/ udi den alvitte og naadefulde Guds
 Haand/ og med Ydmyghed saa danne og
 skicke voris Affecter / at vil med Stilhed
 kunde lide: Det er Taalmodigheds Kraft/
 at stille Hiertet tilfreds udi de allerheftig-
 ste Prover / og at gøre Sevladsen sikker/
 naar Skibet meest bevegis. Denne Taal-
 modighed / dersom den ick tager fra os af
 Byrden/ saa forøger den voris Styrcke/
 og saaledis vinder Barmhiertighedens Fa-
 der / at hand haade ynckis over os / og be-
 lønner os.

Hvor tvert imod/ Israels Knur aldrig
 har været fri fra Guds Domme / og det er
 et forfærdeligt Ord / som Gud siger om sit
 udvalde Folck: Min Arvedeel er bleven mig
 som en Løve udi Skoven; Altid brøler den
 mod mig / derfor haver jeg hadet den. Et
 Barn som knurrer under Riset / faar billig
 dobbelt saa mange Hug som ellers / og en
 uro=

u-rolig Misdædere forarsager sig Pinen
foruden Døden.

CAP. XV.

Betænkende / om / hvorledis Mod-
gang og Medgang / det eene om det
andet / udbyttis til os.

Her foruden er det og icke en ringe hjælp
til Fornøjelse / at mand betænker
Guds Naaderige Omskiftelse i det / hand
blænder hans Betsignelser iblandt Korffet/
og tempererer det alt formeget søde Hon-
ning med nogen ringe Galde. De beste
iblandt os / ere kun onde Børn / men hand
trætter dog icke altid med os / siger Psalm-
sten. Psal. 103. Hand smiltter ofte ad os /
imod det hand seer engang suurt: Hvi skul-
de vi icke tage det eene tiltacke med det an-
det? Det var det Svar / hvor med det
merckelig Taalmodigheds Exempel stop-
pede hans Hustruis onde Mund / som fr-
stede hannem; Hvad? siger hand / have vi
annammet det Gode af Herrens Haand/
hvi skulde vi og icke annamme det Onde.

Det er et merckeligt Exempel / som jeg
nu uylig haver faaet Kundskab om / om en
her-

herlig Christen / som hafde lefvet hans hal-
 ve Tid med Sundhed / udi all Lycksalighed /
 og nu hans sidste to Aar var bleuen ynckelig
 plaget af Hierteklemmelse; Hvileken dog
 midt udi hans største Pinne kunde sige: O
 min HErrre og min Gud / hvor naadig ha-
 ver du været mig / at du haver undt mig / at
 lefve med god Helbred / udi otte og fyrræ-
 tive Aar / og nu kun paa to Aars Tid / paa-
 lagt mig nogen Svaghed; Du hafde vel
 kunde ladet mig lide Pine alle mine Lifvis
 Dage / men nu haver du ført mig saa vel
 iglennem alt det øfrige / og haver naadelig
 ladet dig nøye med det jeg lider denne ringe
 Tid: Belsignet være dit hellige Navn / for
 din Naade / udi at forstlaane mig / og for
 din Retfærdighed / udi at hiemsøge mig.
 At være tacknemmelig for den nærværende
 Belsignelse / det er gemeent; men at være
 tacknemmelig for den forbigangne Naade
 / og at det Guds Hukommelse som er
 forbi / skulde kunde overbeye den nærværen-
 de Glendigheds Følelse / det er en høy Naade
 dens Gave.

De som vare ret Hedninge / kunde dog
 ved Naturens Ljus / og deris egen Forfar-
 renhed / skionne paa / hvorledis Gud det
 med

med omgaaits / og uddeeler til os / det On-
 de iblant det Gode; Viste og vel at bruge
 den samme Kundskab. Der Camillus haf-
 de / efter ti Aars Beleyring / indtaget den
 mægtige Bye / Vejros / da bad hand / at no-
 gen ringe Ulycke maatte hændis hañem / og
 rum / til at temperere saadan en stor Lycke /
 i den sted det skulde siunis en anden / at det /
 der paa var bunden / ick kunde opveie den
 Mødsømmelighed / den Tid / og det Blod /
 derfor var tilfat. Der det blef Alexander
 den store tilkiende givet / at hans Krigs-
 Hær hafde faaet en merckellig Seyer / da
 kunde hand sige: O / Jupiter / forblænd
 denne store Lycksalighed / med nogen ringe
 Ulycke. See / disse Mennisker kunde skøn-
 ne paa og lære os / at det er ick beqvemt /
 ick heller nyttigt / at store Betsignelser og
 Lycksaligheder komme alleene / men at det
 er tilgafnis / at Bladet bliver omvendt / og
 Korset følger der paa; Hvi skulde vi Christ-
 ne da ick forvendte det samme med Taal-
 modighed og Tacksigelse.

Det sigis / at Torden og Stunild slaer ick
 ned naar det regner: Ud de heede Lande /
 som ligge under Zonam torridam / der hol-
 des det farligt / at gaa for snart ud / naar

det

det først regner efter en lang Tørcke / fordt
 Jorden / som da bliver vedsket / giver en u-
 sund Stof af sig / som stiger op ad; Men/
 paa de Stæder hvor Regn og Soelkin kom-
 mer altid iblant hin anden / der er det ly-
 stigst / at gaae ud / for at tage Luft til sig /
 naar Jorden er nyelig Bedervediget med en
 mild Regn. Icke anderledis er det udi voris
 Lefnets Løb / den Forblandelse / af det Onde
 og det Gode iblandt hin anden / er icke lidet
 nyttig til Stædens Helbrede. Det ene maa
 tiene til at temperere det andet / og begge
 Deele giorts behof til at holde Hiertet og
 Sindet ret dannet og skicket.

Var voris Kors og Modgang langba-
 rig / og voris gode Tilstand kom sielden / og
 varede stæket / da hafde vi dog Aarsag til
 at være taknemmelig / fordi det allerrin-
 geste Gode er mere / end Gud er os skyldig:
 Men nu Bedrøvelsen kun varer een Nats
 Tid / og Glæden kommer igien om Morge-
 nen / og bliver saa varig hos os / at nogen
 ringe Sorg belønnes med mange Maane-
 ders Glæde / hvor burde da voris Hiertet
 at løbe over med Taknemmelighed / og
 lættelig at forvinde nogle ringe Bekymrin-
 ger /

ger / ihenseende til saa mange og store Bel-
 signelser? Men naar vi og opløste voris Ny-
 ne til Himlen / og der beskue den herlige
 Belønning som skal følge paa voris Lidelser /
 hvor bør vi da at foragte det allerverste /
 som Verden kand gjøre os? Der / der er Æ-
 re nok / til at oprette os Tusindfold / alt hvad
 vi her kunde lide; Ja / dersom denne Ver-
 den var Helvede / og Menneskene vare Diefle /
 da kunde de dog icke plage os saa me-
 get / at det i nogen Maade var at ligne
 mod den Ære / som der skal aabenba-
 ris paa os; Og om det allerverste der er til /
 kunde vi sige med den hellige Apostel: Vo-
 ris ringe Bedrøvelse / og som varer stæket /
 vircker og forarbejder os en æviggvarende
 og overvættis Herlighed. Der den Hellige
 og første Martyr Stephan / hafde stadelig
 fæstet hans Øyne op inod Himmelen / og
 Tæctet var dragen til side / saa hand hafde
 seet Himmelen aaben / og der udi Guds
 Herlighed og Jesum staae hos Guds høy-
 re Haand / da tør vi icke tæncke / hand me-
 get skiotte om / at den affindighed Mangfol-
 dighed / som stod omkring ham / saae skarp /
 skar med Tænderne / og kylede paa ham
 med Steene. O I fattige og uformuesomme

Jeder / hvor langt var det fra at eders For-
trædelighed kunde stretch sig saa vit / at kunda
de formaae noget mod denne Hellige Stæel/
hvo Triumpherer hand nu over eders Ond-
skab / hvor dyrebare ere disse Steene blefne /
ved hvilcke hand saa lykkelig undkom.

CAP. XVI.

Betæenckende / om / hborledes mange
ge / baade inden og uden for den Christ-
ne Kircke / have haft Sindets
Fornøyelse.

Endelig / lænd det icke andet end være et
Ekræftigt Middel / til Sindet at fornøyes
at vi tage for os deris merkellige Exempler /
der hvercken have været verre eller bedre end
vi / hvilcket dog meget herligen have vist af
øve denne ypperlige Dyd: Hvilcke have
været saadanne Mænd / der ved den Natura-
lige Forstand alleene opluste / hafve kunde
baaret Fattigdom / og deris Formues berø-
velse / som en læt Byrde; Og som med frk
villie have udvald sig de Bilkor / som vi fryg-
te for / og ere ferdige at løbe fra. Hvad er det
os Christne en stor Skam / at vi lade os her
udt overvinde af Hedningene? Der som vi

see til de gamle Philosophos; Hvor ringe have de agtet saadanne udvortis gode Gaver / hvor redebøn have de været til at stille sig ved denne Skat / som andre alt forhøyt agtede / og der ved ere blefne seet paa med Forundring / af den store Hob. Jeg seer her Diogenem / den Cynicum / som holdt Huus i sit Binfad / og foragtede all Rigdom og Velde / hand gjorde ické Forraad paa meere Spise / end hand hver Dag forterede; Der hand og blef Indbuden til Stæst / af en af de store Herrer / hos Alexandrum / kunde hand sige: Jeg vilde heller slette Salt op til Athen / end være til Stæstebud hos Craterum. Her kommer mig og den for / † Socrates / hvilcken det Græck. Oraculum kaldede den Viseste iblandt alle Mennsker; som gick barfod / og hafde en bet luebar Kappe paa / foragtende all Ære / og alle andre Jordiske Ting / og der dette Klædebaand ické længere kunde henge hannem paa Kroppen / kand jeg høre hannem sige: Jeg vilde have kiøbt mig en Klædning / hafde jeg haft Benge: Efter hvilcket Ord / siger Seneca / enhver som ville g'Ve ham noget kom forfildig. Apollodorus iblant andre / sendte hannem paa sidstningen en kostelig Riortel /
men

men hand negtede at annamme den: Med
 hvad Taalmodighed bar og denne Mand
 hans Hustruis Xantippe skielden og Udad /
 og gjorde sig icke meere Tancker der om / end
 om et Bognhiuls Enagen. Men hvad for
 en herlig resolution / forsagede hand Arche-
 lai tilbudne Skienck / sigende ham / for hvad
 got Riob Torfvot gaf Meel til Athen / og
 Brøndene Vand. Her kommer jeg og i
 møde med Zenone / som før var saa rita ved
 hans purpur Riobmandskab / og nu var ble-
 ven fattig ved en Ulyckelig Reyse til Sæes /
 hannem kand jeg høre sige: Jeg seylede best
 der jeg leed Skibbrud. Her seer jeg og
 Aristippum som drucknede sit Guld i Stran-
 den / paa det / det skulde icke druckne han-
 nem. Her kand jeg høre Democritum / eller
 Cleanthem / som blef tilspurt / hvorledis
 en Mand kunde blive ritig / svare og sige:
 Dersom hand er fattig paa at begtere eller
 attraa.

Hvad skal jeg sige om de Indianiske So-
 phister / som hafde deris Nafne der af / at
 de ginge nøgne; hvilcke vi høre sige: Sky-
 erne ere voris Huuse / og Jorden voris Sen-
 ge; Vi skotte icke om Guld / vi foragte
 Døden: Een af dem kand sige til Onesicrito:

E 2

Saa

Saa som Moderen er mod Barnet / saa er
 Jorden mod mig; Moderen giver sit Barn
 Melck; Jorden giver mig alt hvad mig er
 fornøden: Og det hannem blef bøden Guld/
 af den mægtige Seyervindere; Sagde
 hand: Overtael/ om du kandst / Fuglene /
 at tage dit Sølf og dit Guld; Paa det de
 kunde siunge dis liffigere; kandst du det ick
 giøre / hvi skulde jeg da være ringere end de?
 Sagde derforuden ved en merkelig Tale;
 Den Naturlige Hunger hører op / naar vi
 have taget Føde; Dersom det nu var lige
 saa naturligt / at Menniskens Sind skulde
 attraa efter Guld / da skulde og den apperit/
 og den Begierlighed ophøre / saa snart een
 hafde faaet det hand ønskede; Men saalangt
 er det fra / hand der af kand mættis / at jo
 meere nogen haver / jo meere hand siunder
 efter / uden all ophør / at bekommet videre/
 og det / fordi disse Begierligheder komme
 ick af nogen Naturlig bevægelse / men af
 Menniskets egen Villies Daarlighed / som
 ingen Bund eller Grund kand naae. Du
 maat skamme dig / du Christne Siel / i hvo
 du est / som læser disse Linier / at du skal hø-
 re saadanne Ord udgaa af Hedningers
 Munde / naar du seer / at de som giver sig
 ud

ud for at frygte Gud / dog saa for meget
 elske dette u-værdige og ringe Metal / og la-
 de sig saa indtage af Begierlighed og Un-
 hyggelighed / for dette Jordiske Forraad.

Dersom vi nu fra disse rette Dyders
 Exemplaria / som burde at være under os /
 ville see op til Propheterne og Apostlene /
 som ædlere ere; See / der finde vi Eliam /
 som blef fød af Ravnene / 1. Kong. 17. v. 13.
 og Elisæum / som maatte søge Bord hos
 hans fattige Bertinde til Zarepta / Cap.
 18. Vi finde og / et hundred Propheter at
 være blefne Spisede med Vand og Brød /
 halftrediesindstive udi een Hule / og half-
 trediesindstive udi en anden / 2. Kong. 6.
 Vi høre og Propheternis Klagemaal der
 over / at deris Boltig var dem fortrang /
 hvilcken de begjære at forvide / og self maa
 de være deris egne Tømmermænd / og de-
 ris Redskab maa de laane. Vi finde og / at
 nogle saa Bygbrød / og sinaa Fiske / ere alt
 det / voris Frelser og hans Efterfølgere ere
 forsiunede med til Husholding / Matth. 15.
 v. 34. Ja / vi finde og illgemaade / at den
 ærbærdigste Apostel / og store Hedningenes
 Docter / St. Pavel / maatte arbejnde med
 Hænderne / til at forsørge sit Legeme / og

maatte være stittig med Tapeter at giøre.
 Hvad tør vi og meget agte paa / hvorledis
 det er gaaet nogen af disse / efterdi vi see /
 Guds Søn / all Verdens Gud / udi en
 Tjeneris Skickelse? Icke en Bugge / at bug-
 ge hannem udi / icke en Graf at begrave ham
 udi / var hans egen; og hand som hafde at
 befale over Himmelen og Jorden / kand sige:
 Ræfve have deris Graver / og Fugle under
 Himmelen Reder / men Menniskens Søn
 haver icke det hand kand helde sit Hovet til /
 Matth. 8. v. 20.

Hv: m kand nu beklage sig over / at hand
 fattis / naar hand horer hans H: Erre og
 Frelseren kun saa at være forsiunet? hand
 kunde vel have fordt et Himmelske Huus
 med sig / og have opsat det her nedre / som
 kunde have været alt for ypperligt til at
 Jordiske Øyen skulde see der: Hand kun-
 de have befalet alle de kostelige Ting som
 ligge skult i Jordens Grundvolle / og føyet
 sig tilhobe / og gjort hannem et Majestæ-
 tiske Ballast / som kunde have blindet alle
 deris Øyen som saae der paa: Hand kunde
 have indtaget det ståtelligste Slot / som no-
 gen Jordiske Monarch haver i volde / og
 brugt det til sin egen Boelig: Men hans
 Hov:

Høihed var Mandelig og Himmelsk; Og
 hand som eyer alting vilde intet besidde paa
 Jorden/ paa det hand kunde helliggøre
 voris Mangel/ og at hand kunde lære os/
 med hans hellige Exempel/ at sidde/ og
 være tilfreds med en ringe Ting/ ja med
 intet.

Efter vi have lagt alle disse Ting tilhobe/
 og alvorligen have overbøyet alle Jordiske
 Tings ringe værd/ baade fordi/ de saa ha-
 stig gaa forbi/ og der er saa ringe Fornøi-
 lighed hos dem/ og de brugis med saa stor
 Fare; Vi have betænkt den Allmægtig-
 stis Forsuun og Regiering/ som saa vittelig/
 saa retfærdelig/ og med saa stor Naade/
 raader og besticker alt hvad os hændis og
 vederfaris; Vi have og beskuet mange Tu-
 sende/ som nyde verre Vilkor end vi/ og be-
 tæncke/ hvad stor Uleylighed der følger med
 Høihed/ og overflødigt Gods: Ivert imod/
 hvad B. qvemmelighed der er hos Fattig-
 dom/ og hvor ringe en Ting Naturen kand
 være fornøyet med/ og hvad for en Elen-
 dighed der følger med/ at være urolig og
 ilde tilfreds: Saa have vi og betænkt den
 naadefulde Forandring/ som behager Gud
 at giøre paa voris Lidelser: Og endelig ha-

ve vi beseet deris merckelige Exemppler / hvilk-
 ke / saa vel uden for Guds Kircke / som udi
 den / have foregaaet os / og viist os Veyen
 til Sindets Fornøvelse: Saa kunde vi da
 icke andet / end hos os selv fuldkommelig væ-
 re overbevist / at der er billig og overflødig
 Aarsag til / at bevege voris Hjerter til at
 være rolige og fornøede / udi Mangel
 og Fattigdom / saa vel som udi all anders
 Stenbordighed:

CAP. XVII.

Hvad Fornøvelse der er at fin-
 de hos Døden.

Men alle disse paakommende Elendig-
 heder / ere slette og ringe / imod det sid-
 ste og værste Onde / som er Døden; Der ere
 mange / som hefte sig gladelig ved disse ge-
 meene Besværigheder / som dog blive bleege
 og skielvne for. Frygtens Herre / hvis Navn
 er forfærdeligt udi sig selv / og dens Afskun-
 end meget meere: Menden mandelige Chris-
 sti Stridsheldt / den velsignede Apostel /
 og med hannem enhver troendis Siel / tør
 byde alle slags Tilfald Traads i Alminde-
 lighed / og derfor siger hand sig at være for-
 nøyet / i hvad tilstand hand er / saa er hand
 da

da icke mindre fornøyet udi Døden / end i
 hvad Gienordighed hannem i Livet Land
 møde : Naar derfor denne forfærdelige
 Kæmpe kommer her frem / og byder all
 Israels Lever Traads / og de Frygtagtige
 og Bantroe da rende tilbage saa snart de see
 den / og beslitte sig paa at være deris Hovet
 for hans Nærværelse / da tør den troendis
 Staal træde frem og møde hannem / bevæb-
 net / icke med det udygtige og besværilige
 Ried og Blods Baaben / men med det fryg-
 ge dog usunnlige Guds Harnisk paa / og
 tør udi hans Navn / som er Hærskarens
 Hære / byde ham Kamp til / Land og fæl-
 de ham udi Striden / og naar hand nu er
 nedlagt / Land hand sig med stor Triumf :
 O Død hvor er din Braad ? O Graf / hvor
 er din Seyr ? Der ere fem flette Steene /
 hvilke dersom vi samle op udi voris Tasse /
 da blive vi dygtige til at quæle og under-
 trykke / icke alleene Dødsens Kraft / men og
 dens Fortærdelse.

Den første skal være / at vi fatte og sluta
 te hos os / Døden baade at være uforbigien-
 gelig / saa og at den tilfører os meget got :
 Dens Fornødenhed er grundet paa Guds
 retfærdige og æviggvarende Dom og Sen-

tens: Det er besticket for alle Mennisker
 eengang at døe / Hebr. 9. v. 27. Hvad var
 det da for en Daarlighed / at nogen vilde
 tæncke paa at blive fri fra det / som er al-
 mindeligt for alle Mennisker? Dødelighe-
 den / saa som det nu er / er voris Naturs
 Bæsen. Aldrig har vi kunde faaet voris
 Stæle med anden Bilkor / end at vi skulle
 levere dem fra os igjen / naar der blev kaldet
 paa; Dersom den Helligste iblandt alle
 Helgen / eller den allerstørste Monarck kun-
 de nyde andre Bilkor / da siunis det / at vi
 kunde have nogen skiel til at knurre: Men
 nu kand du besvære dig der over / om du vilt/
 at du est et Menniske / men det er intet værdt
 du klager over / at efterdi du est Menniske /
 du da skalt døe.

Icke heller er det Gode ringere / Døden
 fører med sig / end dens Fornødenhed er vis;
 See / her er Raad for all Bekymring / her
 er Lægedom mod alle Sygdomme / her er
 Befrielse fra all Frygt og Fare / den ønskis
 alvorlig af den som lider ilde / og den er me-
 get tierkommen! hos den som er bestedt i
 Nød: Ja / see her det er den Cherubin der
 bevarer Paradisis Bort / der til er ingen
 indgang / uden igiennem dens Haand; For-
 gte.

gievis haabe vi at komme ind udi Himme-
rigis Herlighed / ad anden Vey / end igien-
nem Dødsens Borte.

Det andet / hvor med vi skulle være for-
sikrede mod Dødsens Frygt / er en god
Samvittighed / om et velfremdraget Liv;
At vide sig selv skyldig / det gjør Mennisken
forsagt / og ubeqvem til at see nogen Fare
ind under Øhvene / hvor meget mindre da
Døden. Tvært imod / er den Uskyldige fr-
modig som en Løve: Hvad forskiæl er der
derfor / imellem en Martyr / og en Misdæ-
dere / Denne / at den sidste hand veed / at
hand haver gjort ilde / og derfor gjør hand
vel / naar hand kun kand tage mod Dø-
den med Taalmodighed; Den første hand
veed / at hand haver gjort vel / derfor er
hand icke alleene taalmodig / men og glad
udi Døden.

Men efterdi intet dødeligt Menniske /
kand have fremdraget sit Lefnet med saadan
Uskyldighed / at hand jo tit haver fortørnet /
sin helligste og retfærdigste Gud / derfor
maa den / som vil være fri for Dødens Frygt /
for det Tredie / være forsiunet med den en-
delige og bestandige Fred imellem Gud og
Stælen; hvilcken tvende mægtige Agenter
maa

maa megle / som er en lefvende Troe / og en alvorlig Boenitentz: fordi / de Synder kunde aldrig lade sig tilstune imod os / som ere astoene med voris Taare; Og naar vi ere blefne Retfærdiggjorde formedelst Troen / saa have vi Fred med Gud / formedelst vor HERRE IESUM CHRISTUM. Nu / vi og have voris Dommere til Ben / hvad kand da hans Tienere formaa mod os?

Det Fierde / hvor med vi skulle være forstunet / er Christi Døds Kraft / som Sielen sig skal tilegne: Hvorfor er hand død / uden for det vi maatte leve? Hvorfor vilde hand / som er Liffsens Første / døe / uden for at helliggtøre / formilde og sødgiøre Døden for os? Hvem vilde gaa anden Ben / end den hans Frelser er vandret for hannem? Hvem kand frygte for den Fiende / som hans Tjæløfere haver overbunden for hannem? Hvem tør rende tilside for den Slange / hvis Braad er uddragen? O Død / min Frelser haver været din Død / derfor kand du icke blive min.

Det Femte / hvor med vi os skulle opholde / er det trøstelige Haab og Forsikring / om en Opstandelse / og der paafølgende Herlighed: Jeg legger mig kun ned til

Hvi.

Hvile / jeg skal sove sødelig / og opstaa cere-
fuld: Min Stæl dismidlertid forlader ickē
saa snart mit Legeme / at den jo strax nyder
Guds Nærværelse; Den saae nyligen / dog
igiennem mine Lemlige Dyne / mine bedrø-
vede Benner / som med grædende Taare
bade mig fare vel / nu nyder den Guds vel-
signede Aasium. Jeg har ickē saa snart lagt
ud fra Land / at jeg jo strax er i din Havn
jeg vilde være. Her er det som kand opret-
te tusinde Døde / nemlig / en u-endelig /
ævig og ubegribelig Herlighed.

Med saadanne Mandelige Baaben kand
Stælen nocksom være forstunet / til at strit-
de mod sin sidste Fiende / saa den ickē alleene
skal kunde udstaa / men ogsaa længis efter
denne Strid; Og sig med det udvalde Red-
skab / St. Povel: Jeg begierer at fare her
fra / og være med Christo.

CAP. XVIII.

Om den Elendighed og Uleylighed
der var hos / om Stæl og Legem altid
skulle være tilhobeføyet
med hinanden.

Nu efterdi saa lang Omgiængelse foraar-
sa

sager en inderlig Foreening/ og at saadanne gamle Benner og Stalbrødre/ som Stæl og Legem ere/ kunde icke skillis ad uden Bekymring/ omi der end ingen Besværighed var hos Skilsmisse/ derfor vil det være os fornøden/ alvorligen at betæncke denne Foreenings Bilkor/ og at udforske/ hvad god Tjeniste den een af dem gjør den anden den Stund de ere foreenede/ hvorfor de skulle saa nødigt skillis fra hin anden/ og da skulle vi b. finde/ at disse Tvende/ enddog de ere tilhøbesøyet/ for at gjøre en Person tilsammen/ saa ere de dog udi en ideltig og indbyrdis slags Strid/ den ene med den anden/ og er en hemmelig og særdeelis slags Fiendskab imellem demnem/ fordi at Ris. det begierer imod Nanden/ og Nanden imod Risdet/ saa at disse begge ere hin anden imod: Een siger vel/ at dersom Legemet skulde gaa i rette med Stælen/ da kunde det forebringe mange fule Forretninger/ som det forarsager hos det/ og beskyldte den for mange store for urettelser/ som denne Jordiske Deel af Mennesket vederfaris: Og tværtimod haver Stælen icke færte Klagemaal imod Legemet/ saa at imellem dem begge er mangen Ris og Trætte. Voris Stoler haver derfor

for

for opregnet otte store Besværligheder; for
hvis skyld Siælen haver Aarsage at beklage
sig over dens Foreening med Legemet.

Den Første / der iblandt / er den Besmit-
telse med den Oprindelige Synd / med hvil-
ken Siælen ey er besudlet / saa vilt som den
kommer fra Skaberens reene og ubesmitte-
de Haand. (Enddog jeg visseligen for-
moder / Siælen ligesaa vel som Legemet /
ved den Naturlig Foreening at have sin
oprindelse / dog alligevel haver jeg icke vil-
let Auzhoris Ord forandre / hvilket jeg
den godvillige Læser vil venligen have
adbart.) Men saa som den er / den eene
Part af Mennisket / som er Adams Son /
hvilcken bragte denne skyld paa den Mennis-
skelig Natur / saa er den nu ved det / den
gør endeel af det vi kalde Mennisket / ogsaa
forkræncket : Thi hvo kand bringe en reen af
det som er Ureent? Siger Job.

Det Andet / hvor ved Siælen er besværet /
er den Tilbøielighed til at synde / hvilcken
icke hafde været hos den uden disse Tvendis
Stalbrødre-Laug; Dersom Siælen hafde
blevet eene / da hafde den og bleven uskyldig /
men hvad Ondt kand icke denne Tilhø-
beføielse komme affied? En ond Laugs-
bro.

broder kand nock forgive og forføre den som er best beskicket.

Den Besværighed at gøre vel / er det Tredie / hvor over Stæien haver sig at beklage / for / hvor fravendt ere vi ved denne Foreening / fra at gøre noget som got er ? Disse Læncker forhindre os fra / at vandre oprigtelige udi Guds Bøye: Det Gode som jeg vilde gøre / det gør jeg icke / siger det udvalde Rædskab.

Det Fierde er voris Forstands Ringhed / og voris Sindis Dvynis Mørckhed / synderlig udi de Ting som høre Gud til / hvilcke vi nu nødes til / at see igiennem Klødets Tæckel / dersom vi da see vilde til / da er Skylden hos Midlene / igiennem hvilcke vi ufuldkommelig blive dem var.

Den Femte er en stekebarende og indbyrdis Strid / udi hvilcken enhver Part arbejder paa / at imodstaa og overvinde den anden. Udi denne Strid er Fegter-Bladhen udi enhver Mands Barm / og er umueligt at der kand blive nogen Fred eller Stilstand af / førend Skilsmiffen udi det sidste Øieblick skeer.

Det Siette / er den pinendis og vlagendis Omhyggelighed / som ideltig overhenger

Sice.

Siælen / og icke tilsteder den / at nyde nogen Rolighed / saa længe den haver Riedet omkring sig.

Det Syfvende Onde / som Siælen besværis med / er de mangfoldige passioner / som idelige bruse inden udi os / og ligesom opreysse en stedhebarende Storm inden udi os / forhindre vor Fred og Rolighed / og true os med en endelig Undergang.

Det Ottende / Siælen haver at klage over / er / at voris Ære og Herlighed saa længe forhindris os / fordi Ried og Blod kand icke arve Guds Rige; Vi maa endelige legge vor Byrde fra os / dersom vi ville ind udi Himmelen: Sæden kand icke bære Frugt / uden den først doer: Jeg kunde icke laste Naturen / fordi den vilde ønske / icke at blive aflæd / men at blive iflæd: Mens nu haver den ævige Visdom saa forordnet det at vi først skulle legge fra os / førend vi kunde tage noget paa: Vi maa først aflæde det Jordiske / førend vi kunde blive deelagtige udi det Himnellske.

Nu efterdi der ere saa mange og store Ubeleyligheder / hvilcke uforbigængelig følge denne Siælens og Legemens Foreening / hvilcke alle / udi det samme Øyeblik naar

F

Den

denne Skilsmisse skeer / ophøre : Hvad
 Marsag have vi da / at bekymre os saa hart
 der over / at de maa fra hin anden? Hvor
 meget billigere burde vi at glæde os der ved/
 at den Time kommer / efter hvilcken vi skul-
 le blive fri / baade fra Syndens Skyld og
 Fristelse / og udi hvilcken voris Føder skulle
 tagis løs af Lænckerne de ere udi / og Skiu-
 let skal tagis fra vores Øyne; Hvor efter og
 ingen indbyrdis Krig skal true os / ingen
 Omhyggelighed gjøre os urolig / ingen pas-
 sion skal plage os / og vi da endelig skulle ind-
 tage og besidde den Ære og Herlighed/
 hvilcken vi hid indtil kun alleene have seet
 langt fra / af den øverste Top paa voris
 Bierg Pisgah? Af hvilcket Biergs øverste
 Spids Moses saae over i det forjætte Land.

CAP. XIX.

Hellige Forberedelser til Sindets
 Fornøyelse: Og først / om Nymghed.

Hid indtil have vi opholdt os med at
 handle / om de kraftige Betænknin-
 ger / hvilcke kunde forarbejde udi os en rolig
 Fornøyelighed / udi hvad Tilstand vi ere /
 baade udi Lif / og udi Død: Nu ville vi
 hen-

henvende os til disse bequemme Sindets
 Beredelser/ hvilcke kunde giøre os fuldkom-
 melige dygtige til denne ynnskelige Sindets
 Fornøvelse; Og skal giøre det saa/ at disse
 andragene Betænkninger skulle kunde ud-
 rette og formaa/ hvad som hører til dette
 Lycksalige Forsæt at erlange. Det Første/
 hvor ved Sindet skal beredis/ skal være en
 sand Ndmtyghed/ ved hvilcken vi skulle skat-
 te os self ringe; Og sætte en høy Pris og
 Værd paa enhver Naade som os vederfa-
 ris. Thi dersom et Menniske kunde bringe
 det saa vidt/ at hand kunde stunts alle Ting
 at være sig for gode/ og self at være ringere
 end den allerminste Belsignelse hand an-
 hammer/ og værdig til den strengeste Dom/
 som over hannem kunde sældis: Da kand
 hand icke andet end findis tacknemmelig for
 en ringe Naade/ og vel tilfreds med maade-
 lig Gienvordighed; Evert inod haver den
 som er stolt/ alt noget at tviste om med hans
 Skabere; Hand giør Gud til hans Skyl-
 dener; Og seer foragtelig til en liden Bel-
 signelse; Som hand vilde sige: Hvad/ skal
 jeg icke have meere? Og hand seer med bre-
 de til det ringeste Raars; Som hand vilde
 sige: hvi saa meget? De Troendis Fader/

Abraham / hand haver smuækt lært os den-
 ne Ydmygheds Lectie / som kom til Gud /
 med Stof og Afke udi sin Mund; Gen. 18.
 v. 27. Og den Jødiske Doctor siger og
 smuækt / at hos enhver retsindig Abrahams
 Discipel / bør at findis tre Ting: Et got
 Øye / et mildt Stud / og en ydmyg Siæl.
 Abrahams Søne-Søn / Jacob / enhver tro
 Israelitis Fader / hafde vel lært dette / efter-
 di hand kand sige til sin Gud: Jeg er icke
 det ringeste af din Midskandhed værd / eller
 af den Trofasthed / som du beviiser din Tie-
 nere: Og sandelig / jo større Ydmyghed der
 er hos nogen / jo meere Raade haver hand
 sig at forvente: Hvor der er ingen Ydmyg-
 hed / der er heller ingen Raade; Prov. 3.
 v. 30. Salomon hafde smuækt givet agt der
 paa i gamle Dage; Og St. Jacob haver
 taget det efter hannem / at Gud staar de
 Hoffærdige imod / og beviiser de Ydmyge
 Raade; Saa at den der er icke ydmyg / hand
 er icke beqvem til at tage mod Raaden / og
 den som er ret ydmyg / hand er og dygtig og
 beqvem til at tage mod Raaden: Og i Syn-
 derlighed der til / at hannem skal beviisig
 Raade / at hand skal være fornøyet. Viis
 mig en Mand derfor / som er ringe udi sine
 egne

egne Døne / som skionner paa sin egen Elen-
 dighed / og veed hvad det er at synde /
 og hvad Synd det er / hand er skyldig udi;
 Denne samme skal og holde det for en Naad-
 de / at hand er icke allerede udi Helvede;
 Hand skal regne det for en særdeels Günst/
 fra hvad slags Onde hand er befriet; Hand
 skal og agte en ringe Resseltie for en Belsig-
 nelse / og ved enhver Belsignelse skal hand
 holde sig for / at være paa det allerhøieste
 forpligtet. Hvor tvert imod / den stolte
 Betler er færdig til / at kaste Gud sine Al-
 misser for Hovedet / og opblæser sig ved ee
 hvert Slag / som hand faar af Guds
 Haand. Icke derfor uden billig Aarsag /
 sætter den Kongelige Prædicke / den som
 er sagtmodig udi Aanden / mod den som
 er Stolt og opblæst udi Sindet : For den
 stolte kand icke meere være taalmodig / end
 den Taalmodige kand være ilde tilfreds
 med hvad Gud hannem tilføyer. For det
 allerringeste / som er kun Leeg og Skient /
 taber den Stolte all Taalmodighed: Bli-
 ver der kun fundet en Flue udi Pharaonis
 Bæger / strax bliver hand ligesom affindig /
 (som de Jødiske Traditioner os det fortælle)
 og sender sin Skient udi Fængsel: Og

dersom Keyseren kun tager feyl af vortis
 Landmands Pave Adriani Stibøyle / da
 maa hand siden længe opvarte hannem for
 sin Krone. Dersom Mardocheus icke be-
 viiser sig høflig mod Haman / da skulle alle
 Jøder derfor bløde til døde; Hvor urolig er
 og vore overdaadig Fruentimmer / om deris
 Haar icke bliver kruset til gavn / eller en
 Knappenaal icke ret sat? Men den sagtmo-
 dige Mand er icke omhyggelig for saadant /
 og hand er saa dybt ndmyget / at hand tager
 sin Byrde fra Gud paa Knæene / som en
 Cameel fra sin Herre: Og hvad Menniske-
 ne belanger / da / dersom de vilde tvinge
 hannem til at gaa en Mill / da gaar hand
 to / dersom de slaa hannem paa det høyre
 Kindbeen / da vender hand og det andet til /
 dersom de tage hans Rtortel fra hannem /
 da lader hand dennem og tage hans Raabe.

Der Keyser Heraclius var færdig / at
 drage ind ad den gyldene Port / og at ride
 med Kongelige Praagt igiennem Jerusa-
 lems Stræder / og det blef hannem erindret
 af Zacharia Biscop der sammesteds / udi
 hvad ringe og foragtet Skickelse hans Frel-
 sere var gangen igiennem disse Gader / der
 hand gick til sin Lidelse / da førde hand sig
 af

af sine kostelige Klæder / lagde sin Krone
 tilside / og med sit blotte Hovet og bare Fø-
 der / gick hand med stor Ydmyghed den
 samme Zey / som hans Frelserer havde baa-
 ret sit Kors til Golgatha. Enhver sand
 Christen er færdig til at traade udi hans
 Frelseris dybeste Fodspor / som den der vel
 veed / at dersom hand end skulde fare ned til
 Dødens / Helvedis / og Gravens Borte /
 da kand hand dog icke blive saa ringe og for-
 agtelig / som Guds Søn var for hannem:
 Og sandelig / denne Ydmygheds Zey / den-
 ne alleene er den rette Zey / som fører til
 Ære og Herlighed; Hand som er Sand-
 hed self / haver sagt os / at hvo som er yd-
 myg / skal blive ophøyet. Og den viise
 Salomon siger / at hvo som vil komme til
 Ære / maa tilforn ydmygis. Farveren
 hand træder paa det Klæde / som hand ag-
 ter at lydde; Den som vil see Stierne om
 Dagen / hand maa icke klavre op paa høye
 Bierge / men hand maa stige ned udi de dy-
 beste Hulter / som ere paa Jorden. Kortelig/
 hvo som heldst der vil oprense en fast Sin-
 dets Fornøvelsis Bygning / hand maa en-
 delig legge Grunden paa en sand Yd-
 myghed.

CAP. XX.

Hvorledis mand ved en sand Troe skal
overgive sig i Guds Haand.

If det Andet / udkrævis det og / om der
skal være en ret Sinds Fornøvelse udi
Noogang eller vanskelig Tilstand / at
mand ved Troen / skal ganske overgive sig
udi Guds Haand / hvis vi ere; Og hvilcken /
Igesom hand haver bedre Ret til os / end vi
self / saa forstaar hand og bedre / end vi /
Hvorledis det er tilgafns / at handle med os.
O! hvor mildelig raader hans Raade og
Miskundhed os til / at søge voris egen Roe
og Hvile! Phil 4. v 6. Sørger for intet /
(siger hand St. Povel) men udi alle Ting
lader eders Bønner og Forbønner komme
frem for Gud / med Tacksigelse. Det er
Naturligt hos os / vi udi voris Nød / søge
tildennem / der formaa meere end vi; End
og / naar vi have ingen Forsickring om deris
Hielp; Hvor meget meere skulle vi over-
give os self udi den Almægtigstis Haand /
efterdi hand icke alleene lader sig befalde /
men og formaner os til at forlade os paa
hannem? Det var et Spørgsmaal / som
vel

vel kunde have beqvemmet sig udi den bedste
 Christens Mund / som Socrates gjør / der
 hand siger: Efterdi Gud selv er saa om-
 hvgelig for dig / hvi sørger du da saa me-
 get for dig selv? Dersom det Onde var
 saaledis ladet løs paa os / at det var mue-
 ligt vi kunde lide nogen Ting / som Gud
 icke blef var / eller gaf agt paa / da hafde
 vi billig Marsag til / at sincke under Kors-
 set; Men nu vi vide / at et hvert Lod af
 voris Raars og Modgang / er udveiet
 til os / ved Guds allvise og naadefulde
 Forsun; O hvor stor er da voris Bantro/
 dersom vi gjøre os nogen betænkende
 om / at tage den beesteste Drik ind som os
 istienctis! Her er det og / Christendom-
 men bruger sin største Kraft / og lader
 meest see sin Skyldighed / som er / at les-
 ve ved Troen; De umælede Creature /
 leve ved det sunlige Liv; De tiødelige
 Mennsker ved Fornuften / og de Christne
 ved Troen. Nu er Troen en Visshed
 paa de Ting / som mand haabis / Heb. 11.
 og en fast Bestandighed / paa de Ting som
 mand icke seer; Naar det gaar os aller-
 værst / da haabe vi paa Guds naaderige
 Befrielse / og Troen er den / som giver

denne Befrielse sit Bæsen og Bærelse /
 førend den kommer: Det Gode som Gud
 haver bevaret til os / lader sig icke heller
 tilsiune udi sig self; Men Troen sætter os
 det for Nyne / endbog det er usiunligt: Det
 var den lærde og Gudfrygtige Magi-
 stri Perkins Symbolum, Fidei vita, vera
 vita / Troens Lf / er det rette Lf; Dette
 skref denne værdige Guds Tjenere / og der-
 efter lefvede hand: Icke ere der heller /
 sandelig noget andet Lf / ved hvilket
 mand rettelig lefver; Fordi ved det sam-
 me nyde vi Gud / udi hvad somheldst Til-
 stand vi er. Er os betagen alle Jordiske
 Midle? Da sedis vi ved vor Guds Hiert-
 sterckende Løfter: Sucke vi / og klage os /
 under adskillige besværte Forsølgelser?
 Da kunde vi finde Trost mod de vanskelig-
 ste iblandt alle Tilfald / i det vi kunde hø-
 re voris Frelsere sige: Saltige ere de /
 som lide Forsølgelse / for nogen retfærdig
 Sag / thi Himmerigis Rige er deris:
 Ere vi forladt og forsmaaet af vore Ven-
 ner? Da see vi hannem hos os / som ha-
 ver sagt: Jeg vil aldrig forlade dig / eller
 slaa Haanden af dig. Heb. 13. v. 5. Fæl-
 de vi Zaare / for os siunis vi ere forlatte
 af

af Gud? Da høre vi Sandheds GUD
 sige: Esa. 54. v. 7. Jeg haver forladt dig
 et lidet Øyeblik / men jeg vil samle dig
 igien med megen Midskundhed; Udi min
 Brede skulde jeg mit Ansigt lidet for dig/
 men med æbtqvarende Naade vil jeg for-
 barne mig over dig / siac Herren din
 Siensløser. Bliue vi fordrefne fra Huns
 og Hiem? Da / dersom vi tage Morgen-
 stjernens Ringer / og bliue ved det yder-
 ste Hav / leder dog din Haand os der / og
 din høyre Haand opholder os. Psal. 139.
 v. 8 9. Bliue vi indsluttet udi Fængsel /
 at Solen ické kand skinne paa os? Maa
 skee / Mørckhed skal skiule os / men da skal
 dog voris Nat bliue omvendt til Dag;
 Ja / Mørckhed er ické mørck hos dig. Bli-
 ue vi nedkaste paa voris Snaeseng? Hand
 som er voris Gud / er den Gud som hiel-
 per; Og den Herre Herre / som frelser
 fra Døden / Psal. 68. v. 20.

Det kand ické udsigis / hvor ilde de Men-
 nsker giøre mod sig self / der self ville ud-
 rede deris Omhyggeligheder / forekomme
 deris egen Frygt / og self meene at kunde
 befrie sig fra Skade / og giøre sig til For-
 deel og Baade / hvad de ville; For / i det
 de

de legge en u-fornøden Byrde paa deris egne Skuldre / saa lade de og en stor og u-foranderlig Qlendighed paa sig / i det de Arbejde til forgieves / og bedrage sig self: O / hvor kand dog deris Stræbelighed udrette alt dette / som de forsængeligen love dem self; Eller og afvende de Domme / som de gierne vilde undflye / eller opholdt demnem udi det Onde / som de maa udstaa? I den sted der som vi legge alt dette paa voris naadige Gud / da udfører hand det lætteligen; Og hand seer efter intet andet hos os / end at vi skulle forlade os paa hannem / og findis hannem tacknemmelige.

CAP. XXI.

Hvorledis mand skal berede sig indvortis Rigdom.

I til det Tredie / da udtrævis det aller-næest / at mand forsiuner Stælen med sand indvortis Rigdom; Jeg meener ickel idel saadanne Dyder / som bestaa udi et skickeligt Liv og Lesnet / (hvilcke dog sandelike ere meget kaastelige / naar de findis udi et got Herte) men / med saadan Rigdom /

dom / som overgaar de Dyder saa vilt / som
 Guldet er Edlere end Skummet. Ja /
 som den aller kosteligste Ting / over hvil-
 ken intet er. Og dette Land skee / dersom
 vi føre Christum hjem / udi voris Stæll /
 at vi kunde gjøre det saa / at vi kunde be-
 sidde den / der er en Gud som formaar al-
 ting: Thi der er saadan en u-endelig
 Fornøyelse hos / naar Guds Søn er
 voris / at hvo somheldst der haver smaget
 denne Trøstis Sødhed / hand skjøtter ick
 meere om nogen Jordiske Ting; Og hand
 føler ick eengang de Tilfald som gjøre an-
 dre meest u-rolig. Hvor Land og den tabe
 Modet / for hand fattis nogen Ting / der
 besiddis af den / som besidder alle Ting?
 Hvor Land den lade betage sit Sind af no-
 gen gemeen Baade eller Belyst / der er
 optagen til all Trøstens Gud? Er derfor
 Christus min / hvor Land jeg da fattis Ro-
 lighed / eller Sindets Fornøyelse? Hvor
 Land den beklage sig ober at hannem fat-
 tis Lius / der boer midt udi Solen? Hvor
 Land den klage sig for Tørst / af hvis Liff
 der udflyde Strømme af lesvendis Vand?
 Joh. 7. v. 38. Hvad Land jeg ønske mig /
 det

det Christus ick er mig? Vil jeg have
 Mad og Dricke; Da siger Christus:
 Joh. 6. v. 53. Mit Kiød er sandelig en
 Spise / og mit Blod er sandelig en Dricke.
 Vil jeg have Klæder? Ifører eder den
 Hætte Jesum Christum / siger Aposte-
 len. Rom. 13. v. 14. Vil jeg have Medi-
 cin og Lægedom? Hand er Liffens Træ /
 hvils Blade der tiene til Hedningens Læ-
 gedom. Apoc. 22. v. 2. Vil jeg have Sik-
 kerhed og Beskermelse? Hand er sandelig
 min Styrcke / og min Frelse; Hand er
 min Beskyttelse / saa at jeg skal icke falde;
 Psal. 62. v. 6 7. Hos Gud er min Sa-
 lighed / min Ære / hand er min Styrckis
 Klippe; Min Tillid er til Gud. Vil jeg
 være ledsaget og ført? Saa siger hand:
 Jeg er Benen og Sandhed. Phil. 1. v. 21.
 Vil jeg have Livet? Christus er mig af
 lefve; Hand er Opstandelsen og Livet.
 Vil jeg have alle Aandelige Ting? Vi ere
 udi Christo Jesu / hvilcken er gjort os af
 Gud / til Visdom / Retfærdighed / Hel-
 liggjørelse / og Igienløsning. 1. Cor. 1. v. 30.
 O hvor lycksalig er den Mands Til-
 stand og Vilkaar / som er udi Christo og
 haver Christum udi sig! Skal jeg holde
 det

den for rigtig / der haver mængden af Oxen /
 og Saar / og Heste / og Cameeler; Som
 have store hobe af Metall / og nogen Blæt-
 ter Jord? Skal jeg da icke skatte hannem
 u-endelig rigtigere / som eyer og nyder Den
 hvils Jorden er / med all hvad der paa er?
 Hvils Himmelen er / og all dens Herlig-
 hed? Skal jeg billigen holde den for høy
 og ypperlig / som Kongen vil ære / og sæt-
 te nær hos sig self? Og skal jeg da icke me-
 get meere holde den i høy værd / som det
 befalder Grens Konge at gjøre saa vilt
 deelagtig med sig udi sin GRe og Herlig-
 hed / at hand bekiender om hannem:
 Hvem som overvinder / den vil jeg give
 at sidde med mig paa min Throne / ligesom
 jeg haver overvunden / og sidder med min
 Fader paa hans Throne? Apoc. 3. v. 23.

Det er et vist Ord / som S. Augustinus
 haver sagt / at enhver Siæl er enten Chri-
 sti Brud / eller Dievelens Hore: Dersom
 vi nu ere Christo trolovede / som er Grens
 HErrre / hvad er det da en ønskelige og
 lykksalig Foreening? Hvad kand hand
 have sig forbeholden / det hand icke skulde
 meddeele os / som haver givet os sig self:
 Jeg er noget nær til at være afgunstig
 over

over den Mands Andagt / hvilcken Bern-
hardus hørde den gandske Nat igiennem
uden Ophør repetere og igientage disse Ord:
Deus meus, & omnia / Gud er min / og
alle Ting; Sandelig / hvem som haver
Gud / haver meere end alle Ting; Og
hand som fattis Gud / (hvadsombeldst
hand end ellers sinis at besidde) hand ha-
ver mindre end intet.

CAP. XXII.

Hellige Slutninger udi Sindet;

1. At voris nærværende Tilstand
er den beste for os.

Efter disse foregaaende alvorlige Bes-
tæenckninger / og beqvemme Sindets
Beredelser / skal det sidste følge / nogle sta-
dige Forsæt og Slutninger udi Sindet /
som skulle tiene til Sindets Fornøvelse at
fuldgjøre: Den Første skal være / at vi fuld-
kommeligen slutte hos os selv / (overtalt af
den Guddommelige Forsuns visse Grund)
at den nærværende Tilstand / udi hvilcken
vi nu ere / er visselig den beste for os / og der-
for maa vi her udi fuldkommelig tage vo-
ris Forstand og voris Bille fangen un-
der

der den Høiestis Billie: Hvor ubequem-
 me Dommere ere Riød og Blod / til at
 skielne om / hvilcken Tilstand der er best for
 os: Ligesom nogle Munde / (hvilcke icke
 ere af de sundeste) lade sig intet befalde
 uden sød Mad / saa vilde vel og voris Na-
 tur opfødts med idel Bellhystis og Lyck-
 ligheds Kræsenhed; Hvilcket stemmer
 overeens med Aristippi falske Principio /
 som sluttede / at den alleene var Lycksalig /
 som levede udi Belløst. Men den allvittise
 Gud / hand veed og kiender / at en anden
 Diet er langt bequemmere for voris Sund-
 hed / og derfor mildelig beblander voris
 Spise med Kors og Modgangs sure og
 beeste Kryderie. Bebedæi tvende Søn-
 ners Moder og hendis ærgterige Børn /
 ere meget om at vilde sidde oberst udi Christt
 Jordiske Kongerige; men hand kalder
 dem snarere til at dricke en beest Staa-
 le / og til en blodig Daab; Og det var en langt
 større Ære end den de begierede. Der er
 ingen Jordiske Tilstand / som er lige god
 for alle Personer / ligesom og icke heller
 een Vind er alle Reysende tienlig. Udi
 Africa sigede Norden Vind at føre tycke
 Skyer med sig / og Sonden Vind at give
 klar

Klar Beyrlig. Den Urt som gaar ud udi
 en slags Jord / den Lyckis vel et andet
 Sted: Ja det som paa nogle steder er en
 Forgift / det befindis sundt paa andre
 Bladher. Der ere somme Mennsker /
 dersom de hafde deris Lycksaligheder / da
 vilde de blive slet vilde / og dersom de haf-
 de andris Kors / da vilde de slet fortvyle;
 Denne Verdens store Regentere / efter sin
 u-endelige Vitsdoms Raad / uddeeler til
 enhver hans visse Maade / og det hannem
 beqvemmer. Vicker tærskis ick med Sluf-
 fer / og der gaar ick Bognhiul rundt om
 over Kommen / men Vicker udslats med
 Staven / og Kommen med Rieppen /
 siger Esaias. Esa. 28. v. 27. Icke an-
 dededis er det med Lyckelig Tilstand. Jo-
 sephs Kiortel maa være af adskillige Far-
 ver; Og Benjamins Spise bliver fem
 gange saa meget som hans Brødris. Det
 er Under / at de / som blive saa afgunstige
 over Joseph / for hand drømte sig at være de-
 ris Overherre / ick ogsaa nu misundte Ben-
 jamin / at hand blef saa rigelig betient og
 bekiendct til hans Bart; Det siunis at
 dette gaf den gode Patriarck Aarsag til
 Frygt / der hand formanede dennem / de
 skul

skulde vare sig / at de icke kysvede paa
 Beyen. Gen. 45. v. 2. Men der var
 ingen billig Aarsage til saadan u-for-
 muesom Misgunst ; Efterdi Skænc
 og Gave er fri / og enhver nyder bedre Ly-
 ke end hand fortient / hvem kand da have
 Aarsag til at knurre ? Det var nock / at
 den billige Aarsage / til saadan ulige Byt-
 te / var Joseph self bekiendt / enddog det
 var skult for dennem. Den ældre Bro-
 der maa knurre / for den fæde Kalf / og den
 ny Kiortel / som blef givet den forlaarne
 igienkomme / men Faderen veed / af hvad
 Aarsag hand gjør dette forskiel imellem
 dennem. Gud er u=endelig / retfærdig /
 og u=endelig barmhiertig / udi at udbytte /
 baade hans gode Gaver / og Straffen.
 Af begge Deele faar enhver / hvad der er
 hannem nytteligst / fordi / det er det / som
 Guds Billie haver beskicket hannem ; Og
 denne Billie er den fuldkommenste Ret-
 færdighedens Regul og Rettesnor. Der-
 som vi nu kunde saaledis rette voris Billie
 efter hans Billie / at vi saa kunde tæncke
 og meene / hvor kunde vi da andet end væ-
 re tilfreds ? Lide vi noget ? Da skeer det
 udi anden henseende til os / end at gjøre

og smerte. Det var meget vel sagt af Se-
 neca / som var en Hedning: (O hvilcken
 Jammer / at hand saa var) Jeg tacter
 min Skrøbelighed / hvilcken gjør mig U-
 formuesom / til at gjøre det / som jeg bur-
 de og ville gjøre. Dersom vi miste noget ud-
 bortis / da vinde vi indbortis; Dersom og
 det indbortis. Menniske fornøes / efter
 haanden / som det udbortis fordærvs / da
 have vi ingen Aarsag til at klage / men mee-
 re til at glæde os. 2 Cor. 4. v. 16. Lefver
 jeg udi en ringe Stand? Dersom den var
 bedre / da blef jeg vel verre / meere stolt /
 og meere efterladen / og hvad for en ynckelig
 forbedring var det? Hvad for et seldsomt
 Creatur vilde Mennisket blive / om hand
 skulde være saadan / som hand ønskede sig
 selv? Sandelig / hand skulde blive stem-
 melig lystig / skodesløs værdelig / forsæn-
 gelig hoffærdigt / stoltelig fortrænge an-
 dre / lefve gandske dissolut / og blive hef-
 tig selfraadig. Kortelig / skulde hand bli-
 ve sin egen Afgud / og sin egen Afguds-
 dyrckere: Hans Skabere veed at danne
 hannem bedre; Og det er vortis egen
 Vandkundighed og Utacknemmelighed /
 om vi icke undergive os hans gode Behag.

III

Ell Beslutning / da bede vi jo hver Dag:
 Din Bittie skee. Hvad for Hycklere ere
 vi da / om vi bede om en Ting / og ville en
 anden? Om vi kunne ved det vi ønske; Al-
 ting staar vel imellem Himmelen og os /
 om vi kunde meene os self at være Lycksa-
 llige / naar vi ere / det Gud vil vi skulle
 være.

CAP. XXIII.

Det andet vi skulle sætte os for / er /
 at formindske voris Begierligheder.

Det andet / vi stadelig skulle tage os for /
 er / at formindske voris Begierlig-
 heder; Fordet er voris ærgjertige og gjert-
 ge Tanckers Uændelighed / der er skyldig
 udi voris Urolighed: Et hvert Menniske
 vilde være / og have meere / end hand ha-
 ver og er; Og er derfor syg for hvad hand
 icke er: Det er et vist Ord som Democritus
 haver sagt / at dersom vi begjere icke meget /
 da skulde vi tyckis / lidet at være meget;
 Og det kommer vel over-eens med een af
 Augustini Reguler / som er / at det er be-
 dre / at have kun lidet fornøden / end at
 have meget. Paulus var den riigste

fattige Mand / (som Ambrosius sinuigt ha-
 ver sagt) som den der hafde Aitting / og be-
 sad dog intet. Det hør icke en Christen til/
 at være af Dragens Natur / hvilcken de
 sige altid at være saa tørstig / at intet
 Vand kand slucke hans Tørst / og hand der-
 for aldrig haver hans Mund luctt; Icke
 heller som Egelens Døttre / der raabe stedse/
 bær hid / bær hid. Men hand skal sætte sine
 Begierligheder et vist Maal for / og det
 skal icke være for vitt eller for rumt; Hand
 skal sige til dennem / som Gud siger til Ha-
 vet: Hid til skalt du komme / og icke vide-
 re / og her skalt du stille dine stolte Bølger.
 Job 38. v. 11.

Hvad for en Mødsommelighed er det
 for en Mand at have formeget? Og at
 være som Surena / en fornehmme Herre
 iblandt Bartherne / der kunde aldrig Ren-
 se med sit Huus-Folck / med mindre hand
 hafde tusinde Cameeler at føre dennem
 paa? Hvad er det andet / end med Skilt-
 padden at være bunden med saadan en
 tung Skal / at vi kunde icke drage den ef-
 ter os / uden stor Møde? Eller ligesom
 Strudxen at blive nedholden med en tung
 Krop / at kunde icke bruge vore Vinger? I
 det

Det sted den lætte Perce flyer op i Lusten /
uden all Møde og sinnaer lystelig paa sin
Flugt. Hvor mange have vi kiendt / der
have befundet det en Byrde / at de hafde
formeeget Riid? Og naar de have fornum-
met deris Blod at være formeeget / da have
de glædelig givet Benge for at lade det lø-
be ud. Det var den gamle og navnku-
dige Herre Baton (som var et fornemme
Hovet for den ædle og forstandige Stam-
me) hans Ord: *Mediocrita firma*; Det
som er middelmaadigt / er bestandigt: Der
er hverken Tryghed eller sand Lyst hos
Overflødighed. Det var et vlist og ret
Svar / som den Philosophus Zeno gaf /
der hand hafde lastet den Overflødighed /
som blef brugt til et Stæstebud / og mand
vilde forsvare det der med / at den som det
giorde; var en riig Mand / og kunde vel
siden være det; sagde hand: Dersom din
Kock gjorde din Suppe for salt / og naar hand
fick utack derfor / vilde svare og sige: Jeg ha-
ver mængden af Salt liggende hos mig:
Vilde du da vel tage det for et billigt Svar?
Min Son / æd du Honning / siger Sa-
lomon / thi det er got: Prov. 24. v. 13.
Men paa det at det kand være sikkert / og
hand

hand Land forekomme all Umaaodelighed /
 Da legger hand strax dertil: Haver du fundet
 det Honning? Cap. 25. v. 16. da æd
 saa meget / at du haver din Nødtørst der
 af / at du ey skulde fyldis dermed. Fører
 voris Begierlighed os forviit / da kunde vi
 lættelig blive overladde. Dette nu (hvilket
 er et Emblema / hvor ved mand astraadis
 fra overflødig Lyst) maa smagis (som
 Dionysius den Sophist haver sagt i gamle
 Dage) med det yderste af Singrene / icke
 søbis ind af den hule Haand. Det er med
 voris Begierligheder / som svage Maauber /
 de fare ilde / naar de saa formeget / end og
 af det / som er icke usundt at bruge til Føde:
 Og om det icke havis i agt / da tager alk
 een Mundfuld en anden med sig / til Na-
 turen bliver overlad. Alle slags Lyst / og
 all Baade / fører det med sig / (om vi ere
 dem tilgifne) at de have magt til at forfø-
 re Sindet / og forarbejde en slags Umat-
 tethed; Det er et slags Tørst / som for-
 aarsagis af Druckenskab. Og med den
 u-raadtige Begierlighed er det (som det
 sagdis om Messalina:) saa beskaffet / at
 den vel kand trættis / men icke fornøyes;
 Det er derfor got / strax udi første begy-
 nelse.

Del.

delse / med Haardhed at afvise voris u-ordentlige Begierligheder / og med Streng-
hed og negte voris onde Tilbøvelighed at fremme sin Billie / det første voris Herte begynder at bevege sig med Urolighed. For Chrysoftomus haver sinuelt sagt / at Belysten er ligesom en Hund / hvilcken / om mand vil locke ad / at stryge den / da følger den os i Hælene / men skænder mand og slaar den / da driver mand den lættelig bort fra sig.

Det bør et Christen Herte at være opfyldt med andre og saadanne Begierligheder / hos hvilcke der er ingen Fare / at de skulde blive for u-maadelige: Saa som er den Hellige Forlængsel efter Raade / Fromhed og Skickelighed: Den Begierlighed alleene / og den Vergierighed mand haver derfor / er Gud tæckelig / og usigelig nyttig for Siælen. Salige ere de som hungre og tørste efter Retfærdighed / for de skulde blive mættet: Mandelige Belsig-
neller ere den sande Rigdom / som vi aldrig kunde faa nock af. Ambrosius sagde sinuelt / at ingen Mand var sandelig rrig / som icke kunde tage med sig hvad hand havde: Hvad vi man lade efter os / det er icke

voris men andris. Foragt du / den stund
du lefver / det / som du kandst icke nyde ef-
ter din Død.

Hvad sig dette Jordiske Bøgelstøt be-
langer / saa vel som Rådets forfængelige
Bellyst / hvilket vi Daarligen ere saa me-
get forstyrret paa / det kunde vi sandelig
icke tage med os / men det Nag / og den
Skyld / vi saadanne Tingesters Misbrug
have beladt os med / skal nock nagge os /
og os til Sorg / blive hos os baade udi
Døden og Dømmen. Der som vi da vilde
være ret vel tilfreds stillet / og Lyckfælige /
da kunde voris Hjerter aldrig nock være ud-
videde med Begierligheder og Attraa til
Vandelige og Himmelske Ting / og aldrig
kunde de være snevne og indenevne nock /
til at tage imod de Begierligheder til Jor-
diske Ting.

CAP. XXIV.

Det Tredie Forsæt skal være at væn-
ne os selv til at taale nogen ringe
Besværighed.

Det Tredie / vi skulle sætte os for / skal
være / at vi skulle vænne os til / at kun-
de

de fordrage nogen ringe Mødsommelighed; ved det vi øve os der udi / skulle vi giøre os selfdygtige til at udstaa det som meere er. Saa som de der dricke nogen Lægedoms Drick / begynde først med en ringe Ting / ogsaa forege det / lidt efter lidt / indtil de paa det sidste komme til den høieste maade / som dennem er forskrevet. Nu / ligesom de Biise Lacedemonier / i det de Marle lode hudstrøge deris unge Drenges / vaante dennem / at lide og taale / det som besværligere var / naar de bleve voksne. Den stercke Milo løfte først sin Kalf op / men den var liden / og i det hand øvede det idelig / da blef hand sterck nock til at bære den / der den var oppvoxen / og var bleven en Tyer.

Saa stor Kiærlighed have vi til os self / at vi altid stunde efter / at lade os betiene med det allerbeste; Og naar os fattis kun en ringe Ting / da regne vi det meget nøye. Vi vilde gjerne altid vandre paa en slet og jævn Sti / og vilde ingen forhindring have paa Beyen hvor vi skulle gaa frem; Men der er ingen Raad til; Det U-jævne vil og undertiden møde os / og smaa Buske og Land skee Kaarstet ligger os i Beyen / og
der

Der over tage mod adskillige Fald og Stød
 paa vor Bey. Enhver er villig og begier-
 lig til at nyde (som de sige den Bye Rhodes
 gjør) et ideligt Soelskin; Men vi kunde
 icke (om vi ere vilse) andet end skionne paa /
 at der vil komme Forandring paa Bær-
 get; Der vil komme Regnburne Dage /
 og somme-tid Storm og Uvær; Det skal
 være voris Wiisdom / at vi lave os til der
 efter: Og undertiden vente at blive bløet;
 At om Nøden det udbræber / vi da og kun-
 de taale en Drick af det samme. Det var
 Jacobs Anordning / der hand skulde møde
 sin Broder Esau / (hvilcken hand frygtede
 som en Fiende / og fandt som en Ven /) at
 sende sit Qvæg først i Beyen / siden hans
 tieniste Piger / med deris Børn; Og saa
 Lea med hendis Børn / og paa det sidste
 kom Rachel med Joseph / som den der vilde
 vove det først / hand agtede mindst om;
 Og (om det skulde være) vilde hand og be-
 rede sig til / at miste det hand skattede
 høiest. Der Paulus var paa den farlige
 Seylah / da kaste hans Staldbrodre først
 ud det som var mindst fornøden / dermed
 at lætte Skibet; Act. 27. v. 18. 19. siden
 kaste de deris Redskab ud; v. 38. Der efter
 Kor.

Kornet / som var i Skibet / og endelig den-
 nem self. v. 42. Dertil brugte den Visse
 Socrates. hans motvillige og u-rolige Haa-
 strues onde Tunge / at hand veed at taale
 den / beredde hans Taalmodighed / til at
 udstaa almindelig Jorfølgelse. Sandelig/
 den der kand icke taale mand seer suurt paa
 hannem / hand skal besværkelig kunde tage
 mod et Mundslag; Og den som bucker sig
 under et læt Raars / hand vil vist siuncke
 under et tungere. Tvert imod beredde den
 gode Martyr sit heele Legeme til at taale
 Alden / ved det hand brænde sin Haand i
 Iuset. Jeg erindrer mig / hvorledis Seneca
 udi et af hans Sendebreve / forlyster sig
 meget ved at fortælle / med hvad Taalmo-
 dighed hand tog det op / at hand fandt al-
 ting saa uberedt / der hand kom uformo-
 delig til een af sine Apls. Gaarde / saa at
 der var aldeelis ingen Sptise eller andet
 færdigt til hannem: Men hand fandt stør-
 re Fornøvelse der udi / at hand med For-
 nøvelse tog mod denne Mangel / end hand
 bekymrede sig der over / og alting var ufær-
 digt. Og saa skulle vi være sindet udi alle
 Tilfald. Vi skulle altid tæncke / den som
 haver lofvet mig Hielp / kand staa mig
 feyl:

fehl: Den Ven som jeg forlod mig paa/
 hand er ické at lide paa; Den Summa
 Tjenge som jeg ventede/ kommer ické til
 den bestemte Dag: Min Tienere er efter-
 leiden/ og bruger ické den flid/ i hvis han-
 nem er befalet/ hand burde: Det Beste
 som jeg skattede høyt/ haver jeg mist: Det
 Skar som jeg hafde god nytte af/ er gaaet
 i stykker: Jeg maa slaa noget af/ af min
 forrige Tractement: Jeg kommer til at
 flytte af min forrige Boelig. Hvorledis
 fordrager jeg nu alle disse Tilfald? San-
 delig/ dersom jeg kand holde disse ringere
 Raars for lætte/ saa er jeg vel beskicket til
 at taale det meere og større er.

Til dette Forsæt at stille udi Verck/ skal
 det ické være lidet nyttigt/ at imodstaa vo-
 ris Begierlighed/ udi de Ting vi have
 størst Lyst til; Og at tvinge voris Forvi-
 denhed/ udi at opholde den fra den Fornøy-
 lighed/ vi alt forheftig stræbe efter. Vi
 have et merckeligt og ypperligt Exempel
 paa/ hvorledis mand saadanne passiones
 skal tvinge/ udi Konning David/ hvilken/
 der hand var meget tørstig/ og hafde stor
 Forlængsel efter/ udi en Til at vederqvæ-
 gis/ sagde: O/ at nogen vilde give mig at
 driſ.

dricke af den Brønd / som er under Porten
til Bethlehem! Men der hand saae / at det
samme blef hent med Lifs Fare / af hans
vældige Mand / da vilde hand icke dricke
det / der det blef baaret til hannem / men
hand udøste det for Herren. 2. Sam. 23.
v. 15. 16.

Haver jeg Lyst til een Ræt Mad frem for
en anden? Da vil jeg sætte min Knif paa
min Strube / og icke gjøre min Tunge saa
viit til Billie / at smage der af. Saar jeg
Bref / hvor udi findis ny Tidender / om
Nattetide? Det skal holde min Bude varm
til om Morgen. Dersom min utidig
Tids-Fordrif kalder mig fra anden Be-
stilling? Da skal den dog imod sin
Billie blive opsat til jeg saar bedre Stun-
der. Det var den rette Aarsage / hvor-
for de Gamle gjorde saadanne haarde
Løfter / holdt sig saa strengelig med de-
ris Sptise / med Klæder / og Huuse / saa-
som de der viste / hvor fornøden det var /
at Naturen skulde bindis noget kort / og
icke have alt hvad den begierede / men
øvis idelig / ved det / det blef den negtet /
som den hafde lyst til / paa det den icke skul-
de blive alt for kixelen og heftig udi sine
Be-

Begierligheder. Det som nu udi gamle Dage var som en Regul for demnem / der levede Muncke. Lefnet / det bør billigen at strecke sig til alle Christne. De maa icke have deris egen Billie / men maa rette dem self efter / at nøyes med saadan Bilfor / og tage saadan Byrde paa / som det tyckis deris Øfrighed got at være. Dersom det da befalder min Gud / at unde mig nogen ringe Trøst / det skal jeg tage som et Pant paa meere; Og dersom hand prøver mig med maadelig Kaars / da skal jeg optage det som en Forberedelse til større / og beslitte mig paa at findis tacknemmelig for det eene / og taalmodig udi det andet / og være fornøyet med Guds Haand / udi begge Deele.

CAP. XXV.

Det fierde Forsæt vi skulle have / skal være / at være idelig og ifrig udi Bønnen.

Det sidste / som vi stadig skulle sætte os for / skal være / at vi ere idelige og ifrig udi vore Bønner / til all Barmhiertigheds Fader / at det maatte behage hannem /
ved

ved sin Hellig Aands Kraft / at berede vore
 Hjertes til saadan Sinds Fornøyelse / uden
 hvilken vi icke kunde skionne paa de Ting/
 som tiene til voris indvortis Fred / eller
 besticke os selv der til / icke heller kunde vi
 udrette noget til at erlange den; Uden hvil-
 ken og all vor Betænkning / all vor Bere-
 delse / og all vor Forsæt ere forfængelige /
 og uden Frugt. Billigt derfor er det / at
 den hellig Apostel / efter hand haver for-
 manet at mand icke skal sørge for Jordiske
 Ting / som mand haver fornøden / vorder
 aabenbare for Gud i Bønnen / og ydmyg
 Begiering: Hvilken baade kiender voris
 Nød / saa og legger os det i Munden / hvad
 vi skulle bede: Naar vi have gjort det alt-
 sammen / saa er det dog vor Hjertens Bøn
 der skal fri os fra bekymmerlig Omhu/
 og forhverve os en fuldkommen Fornøvel-
 se. Der kand vel være en slags taabelig
 og skodesløs U-agtsomhed / som kand ind-
 tage Sielen / og gøre den saa følesløs /
 saa at den icke fornemmer de onde Tilfald/
 og det ved dens egen Naturlig Tilbøyeligh-
 hed; Men en ret rolig og fredelig Tilstand
 udi Sielen / som staar paa en god og fast
 Grund / kand mand aldrig naae / uden
 H ved

ved den hellig Aands Forarbejdelse / fra
 hvilcken alle gode Gaver / og alle fuldkom-
 ne Gaver komme. Her udi er det tvært
 imod / som det er med Jordiske Ting; Hos
 Menniskene bliver den aldrig fornøyet / som
 altid begier meere; Men hos Gud er det
 anderledis beskaffet; Den som altid bede
 hannem om noget / hannem kand icke fat-
 tis. Dersom vi ere icke ubekiendte for os
 self / da kunde vi vel skionne paa voris
 egen Strøbelighed / hvilcken er saa stor / at
 et hvert Fristelsens Beyr er god for at blæ-
 se os om. Det er vore Bønner alleene
 der kunde holde os op / saa at vi icke blive
 bortført / og omstøt / af adskillige Betym-
 ringers Anfald; Under hvilcke dog en be-
 dendis Siæl kand lige saa lit fare ilde / som
 en u-andægtig Siæl kand nyde Røstighed /
 eller være Tryg.

CAP. XXVI.

Hvad Besværighed der er hos /
 icke at vide hvor mand skal sticke sig udi at
 have Overflødighed / og hvad Ondt der
 følger paa / icke at kunde ret-
 te sig der udi

Dette maa nu være nock / for at hielpe
 og

og læge den Urolighed og Bekymring / som
foraarsagis ved Modgaa. Hvad sig
Medgang og lykkelig Tilstand belanger /
da meener vel enhver / sig at være vitt og
god nock for / at skionne paa hvorledis mand
den og sig selv udi den skal skicke: Udi Lyk-
kens Medhold / vilde vi os ind / at vi læt-
telig kunde regiere den / uden alt for stor
Omhu. Sit mig kun rum Søe / siger
den dristige Skipper / og lad mig alleene /
hvad Storm der end kommer: Men san-
delig / denne store Hedningens Doctor /
hafde vel aldrig saa roset eller berømmet sig
af denne ypperlige Konst / (Jeg veed at
være overflødig) dersom det hafde været
saa læt en Ting / som Verden indbilder
sig: Det er en puur Vankundighed / og
Mangel paa Forfarenhed / udi sin egen
Handel / der foraarsager denne Bild-
farelse.

Der ere mange / som have overflødig
Gode og Ære / hvilke have icke mindre
overflødig Elendighed / og anden Besvær-
lighed. Mangen een er der / som ved en
u-rolig Høyhed forsætter baade sit Legem /
sin Siæl / og den Stand hand er udi.
Verden er fuld af Mennsker / som have
H 2 stor

stor Overflodighed / og vide dog icke at være overflodig ; Og disse kunde i Scer- deelighed deelis udi trende Slage ; De Stolte / de Stierige / og de Odsle ; Den Stolte bliver forført til at forglemme Gud ; Den Stierige forglemmer sin Næste / og den Odsle sig self.

Baade Rigdom og Ære opblæse af Naturen / og bringe Mennisket til at ophøve sig / icke over andre / men over sig self. De gjøre / at hand ligner sig ved den U-dødeligis Magt ; Ja / at hand ophøyer sig / over alt det som kaldis Gud. O / at det ringe Støv og Aske skulde saa vitt ophøve sig / at det skulde trætte med sin Skabere ! Hvem er Herren ? sagde Kongen af Ægypten ; Exod. 5. v. 2. Jeg vil være den Allerhøieste liig ; Esa. 14. v. 14. Jeg er / og der er ingen som jeg / sagde Kongen af Babylon. Dette er Guds / og icke et Menniskis Røst / blef der udraabt om Herode / Act. 12. v. 21. Hvor vil den stolte Stæst træde paa Menniskene / der tør ligne sig ved den Almægtige ! Der af komme og alle store Forfølgelser / blodig Tyranni ; Streng Herredømme ; Foragtelig Overfald ; Bold / som ingen Naade er hos ; Hvilket er saa gemeent iblandt

iblandt Menniskene; Ja/ ret der af kommer det / at de vide icke at være overflødig.

Det gierige Menniske haver Overflødig-
hed af Guds og Ære / og icke mindre af
Sorg; Hvor med hand samler det / som
den Viise Salomon af Forfarenhed viiste;
Der er en ond Blage / som jeg saae under
Solen / at Rigdom bevaris sine Herrer til
deris egen Skade. Hvad den Gierige ha-
ver forhvervet med Uretfærdighed / det for-
varer hand med Omhyggelighed; Forla-
der det med Bedrøvelse / og regnet det over
med Blage. Og veed jeg intet bedre at
ligne disse Bengepuger ved / end Bier / de
samle flittig tilhobe / men kun til dennem
self; Deris Herrer faa ingen Deel udi de-
ris Honning / førend det bliver tagen fra
dennem; Og de hafde et Stick til rede for
enhver der kommer nær til deris Kube / og
deris Lycke er / at blive brændt paa det sid-
ste. Hvad for en Blage er her og hos af
Frygt og Fortænkelse / hvad for en udsuen
og undertryckelse over den Gierige paa
andre? Og alt dette er der ingen anden
Aarsag til end denne / at de vide icke at væ-
re overflødig.

Den Ddsele hand gior Stæstebud / og

anretter Leeg og Kortvil / ligesom hand var en Athenienser / spenderer ligesom hand var en Keyser / og er færdig / at sige som Helio-gabalus sagde i gamle Dage : Det ere de leckerste Retter / der koste meest ; Og ere meere omhyggelige for / at erlangeden forfængelige Roes / at de paa en kort Tid holde sig artig og vel / end de ere om / at forsørge sig self / deris Huus og deris Efterkommere ; Ligesom Cleopes den daarlige Ægyptiske Konge / hvilcken var saa skarvorn / at hand forsatte sin Daatters Ære / for at faa den Pyramidem fuldfærdiget / hand hafde ladet begynde. Denne Mand hand ick alleene forødde hans egne Middeler / men og hans fattige Næstis ; Tagendis det op udi Told og Skat / alt hvad Folk skulde slide ; Og saa gjorde meere skade / med den Siel hand sætte sig udi / end hand kunde forlyste nogen med hans Tractament / hvilcket alt ick hafde blevet giort / dersom hand hafde vist at være overflødig.

Der hør derfor stor Konst til / saa at regiere sig / udi en høy og lykkelig Tilstand / at det kand være hannem self trygt og nyttigt som den eyer / saa og være gavnligt for
an

andre. Enhver Corporal kand forstaa sig
 paa at sætte nogle sinaa Hobe i Orden
 Men af mange Hobe at gjøre et Regimente
 / og af mange Regimente at gjøre en
 heel Krigs-Hær / der hør en forfaren Gene-
 rals Konst til. Men hvorledis en Chrt-
 sten med god Maneer skal sticke og forhol-
 de sig udi / at bruge baade Ære / Lyst /
 Gods og Formue / det haver jeg tilforn udi
 en anden discours udført; Og begier jeg
 Forlof at viise Læseren did hen: Bedendis
 Gud / hand vilde Belsigne dette og
 alt andet Arbejde / Læseren til
 Naade og Saltghed /

A M E N.

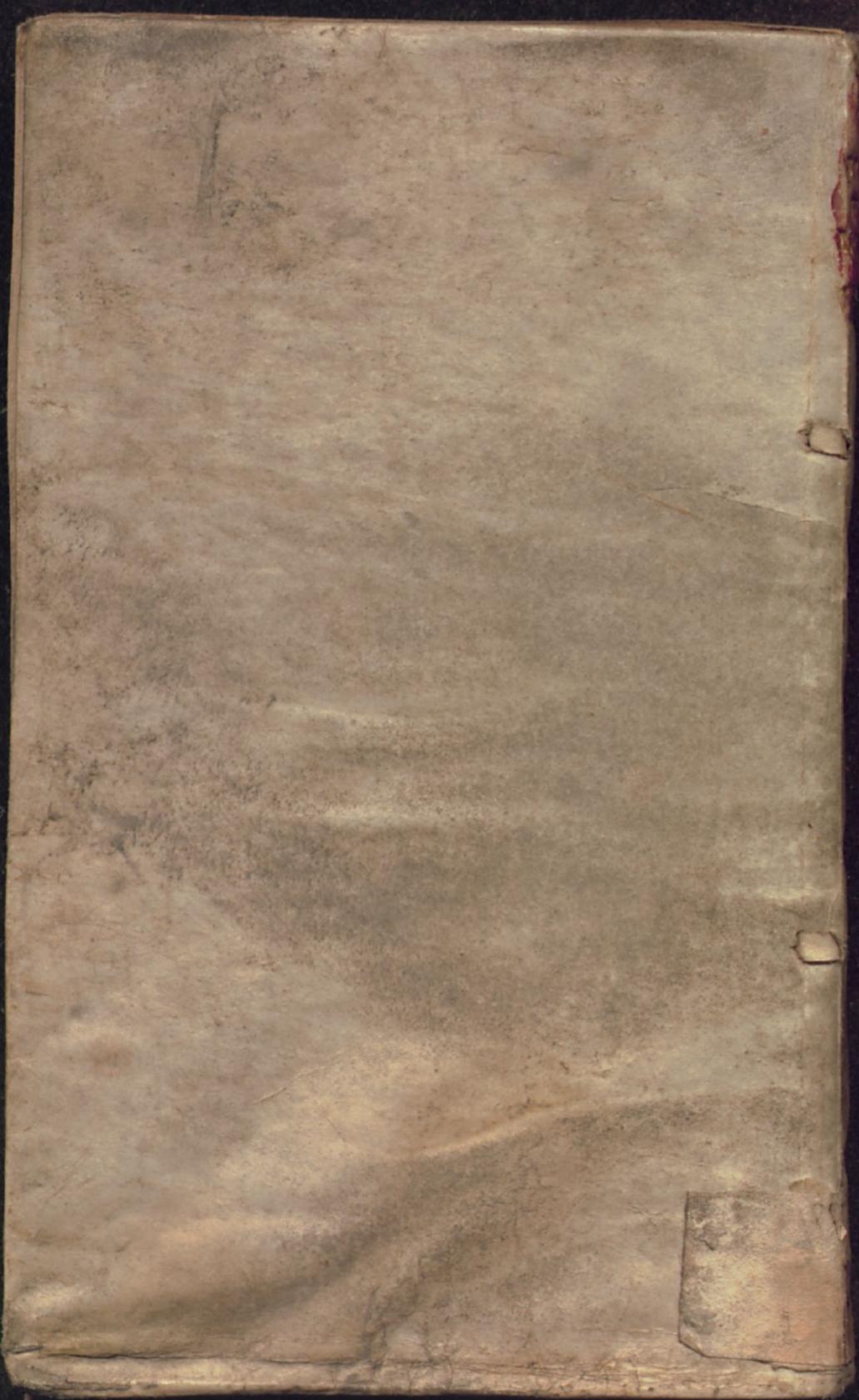
[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is difficult to decipher due to fading and the texture of the paper.]

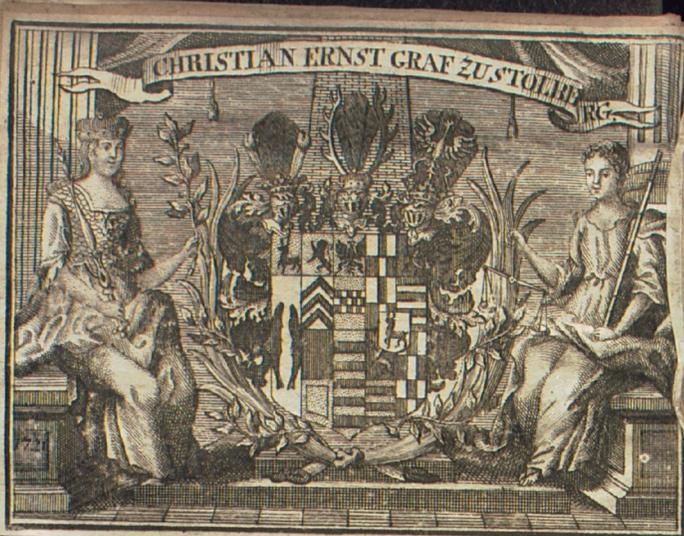
1312

37 $\frac{1}{2}$ 14

10

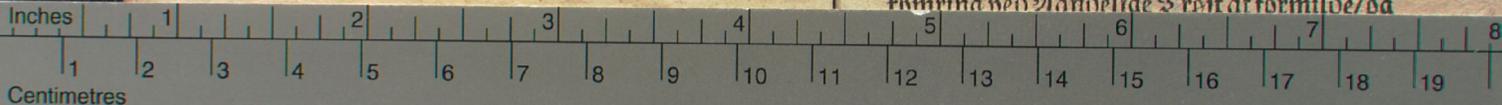

Handwritten scribbles and initials, possibly 'v a'.

Raad imod all Bekymring/
Eller:
En liden Tractat
Om
Sindets For
nøpelse/
Udi hvad Tilstand mand er

Meget beqhem udi disse onde
og vanskelige Tider.
Beskrevet paa Engelsk af Joseph Hal/
fordum Biskop til Norwicz udi Engeland/
Dennem til beste / paa Danske udsat / som
sege efter den Jordiske Mangel og Timelig Be-
kymring ved Mandelise Drest at formilde og

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

